

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL.
CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 -
Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XI. BUENOS AIRES, 9 DE NOVIEMBRE (NOVEMBRA) DE 1940

Núm. (Štev.) 185

NARODNINA: Za Ameriko in za celo
leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50.
Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctva.

GLAS IZ U.S.A.

Iz severnoameriškega slovenskega izseljenkega glasila ponatiskujemo naslednji članek, objavljen pod naslovom "Mi in naša stara domovina".

Težke razmere so naenkrat in nepredvidoma nastale v Evropi. Država za državo pada pod kruto silo germanstva. Tako smo se tudi mi ameriški Slovenci začeli opravičeno bati za svojo staro domovino, katero ljubimo. V strahu čakamo, kdaj bomo zagledali v našem časopisju poročilo: "Jugoslavija napadena", ko nam bo srce zatrepetalo v strahu in v bolečini, kaj bo z našo domovino.

Toda ali je kaj, kar lahko, kar morda, kar moramo mi ameriški Slovenci storiti v sedanjih razmerah za svoj narod in za svojo državo doma?

Zvečine smo mi res že ameriški državljani in smo predvsem zvezani z U.S.A. in povezani z njeno usodo. Zato mora v prvi vrsti misliti in skrobiti za to svojo novo domovino in njeno varnost.

Vendar naša nova domovina USA še ni v nevarnosti. Daleč je od svetovnega požara Evrope in bo še dolgo, predno bi znal ta požar posredno ali neposredno zajeti tudi nas. Tudi lahko popolnoma mirno pustimo vse delo za njeno varnost našim velikim voditeljem, ki so že do sedaj jasno dokazali, da imajo voljo, pa tudi zmožnost jo čuvati.

Zato pa popolnoma mirno lahko toliko več mislimo na svojo rodno domovino, toliko več storimo in skrbimo zanjo.

Trenutno je tudi Jugoslavija varna, kakor čitamo, za kar gre v prvi vrsti zahvala našemu odličnemu predsedniku Rooseveltu, ki je tako odločno nastopil za njeno obrambo, ko je slo v začetku maja za to, da jo Italija zasede preje, predno stopi v vojno z Anglijo in Francijo. Vendar pa s tem ni rečeno, da bo varna tudi za naprej. Z vstopom Italije v vojno, se je razširil evropski požar prav do meje Jugoslavije in le mala iskra, pa zajel bo vojni požar tudi Jugoslavijo. Zato so veliki in resni trenutki tudi za našo domovino. Za to pa tudi mi ameriški Slovenci ne smemo držati rok križem in nedejavno čakati, kaj se bo zgodilo.

Toda, kaj pa moremo?

Danes veliko čitamo o takozvani "peti koloni", ki igra pri zmagah germanstva nad sosednimi državami in narodi toliko vloge. Ne mislimo, da naj mi tukaj med ameriški mi Slovenci ustvarimo kako "peto kolono", ki bi prezrla koristi in varnost USA. Lahko pa ustvarimo peto kolono proti drugi peti koloni, ki prezira koristi USA in dela proti demokraciji in svobodi vseh drugih narodov, proti svobodi malih narodov, proti kulturi, katero so zidali narodi sveta več stoletij, ki dela za zmago divjega državnega totalitarizma, ki taji svobodo posameznega človeka in ga hoče narediti samo za sužnja pešice ljudi, ki so se priklopili z brutalnostjo na vodstvo držav, ki pa dela obenem tudi proti svobodi in obstoju našega slovenskega naroda in države Jugoslavije.

To delo pa je lahko in ga lahko vrši prav vsakdo izmed nas. Mi moramo med neslovenskimi znanci in prijatelji veliko govoriti o nas Slovenceh in o naši državi Jugoslaviji in naših pravicah do obstoja. S potoki krvi smo se ohranili skozi zgodovino, in enako s krvjo si kupili našo državo Jugoslavijo. Skozi stoletja smo stali kot vzhodna predstava Evrope na braniku kulture cele Evrope in celega zapadnega sveta. Kako strašna so bila štiri stoletja, ko je divji Turek hodil pleniti in ropati po Sloveniji. Pasjoglavce jih je ime-

VOJNA SE JE RAZŠIRILA NA BALKAN

ITALIJANSKA VOJSKA NAPADLA GRČIJO, KER ATENSKA VLADA NI HOTELA PRISTATI NA MUSSOLINIJEVE ZAHTEVE — PO ZACETNIH USPEHIH FASISTIČNIH ČET SO GRKI PREŠLI V PROTIOFENZIVO IN VDRILI V ALBANIJO — GRKOM POMAGAJO ANGLEŽI

Evropska vojna se je razširila tudi na Balkan. Italija, ki je v zadnjih mesecih zbrala precejšnje čete v Albaniji, je Grčiji poslala ultimatum, v katerem jo je dolžila, da je prekršila pravila nevtralnosti s tem, da je angleški vojni mornarici nudila pomoč v svojih pristaniščih. Zahtevala je, da grška vlada pristane na to, da italijanske čete zasedejo važnejše strateške postojanke na Grškem in sicer "samo do konca vojne". Ultimatum je v Atenah izročil italijanski poslanik in dal vladi samo par ur časa za odgovor. Grki se niso vdali, marveč so takoj odredili splošno mobilizacijo in se

Metaxas, diktator Grčke, ki se je pokazal energičnega moža

začeli boriti proti italijanski vojski, ki je 28. oktobra, v prvih jutranjih urah, začela prodirati iz Albanije v Grčijo. Ves svet je mislil, in tako so listi vseprek tudi razlagali, da bo Grčija v par dneh poražena. Italijani pa najbrž sploh niso računali z možnostjo grškega odpora, ko so predložili svoj ultimatum. Tako vsaj smemo sklepati po dogodkih,

noval naš narod. Kar spomnimo se, kar so nam v naših mladini letih o tem pripovedovali stari ljudje. Povedati jim moramo, tudi sedaj, da smo visoko kulture narod, ki ljubi svobodo in demokracijo, ki je vreden svoje svobode in svojih pravic, da se nadaže razvija, kot malokateri drug narod. Mi nočemo niti pediti zemlje, ki bi ne bila slovenska ali jugoslovanska in ne poznamo krivice do drugih narodov. Povedati jim moramo, kako strašna krivica se nam je zgodila z mirovno konferenco, ko so nam odtrgali od naše zemlje skoraj tretjino in dali skoraj milijon našega naroda na milost in nemilost v sužnost sosednjim, nam sovražnim narodom, Italiji in Nemčiji. Trst je naše mesto. Vzhodna obala Jadranskega morja je naša. In še dalje proti Benetkam. Če mi to Amerikancem povemo, nas bodo razumeli, ker imajo čut za pravičnost in za svobodo vsakega naroda. Tudi jim moramo povedati, kaj smo mi Slovenci kot tako majhen narod že vse storili za Ameriko, od škofa Baraga do zadnje delavske žuljeve roke danes, ko pomagamo ustvarjati blagostanje in veličino te naše lepe nove domovine.

Tako bomo ustvarili v naši ameriški javnosti prijateljsko in dobrohotno razpoloženje do nas Slovencev in naših pravic, da se bo Amerika čutila dolžno, stati nam ob strani v sedanjih težkih trenutkih in nam

ki so se odigrali v prvih desetih dneh na tem novem evropskem bojišču. Ne le da se je Grkom pesrečilo zadržati prvi naval vpadnikov, marveč je grška vojska celo prešla v protiofenzivo, vdrila v Albanijo, zavzela važno italijansko oporišče Korico in italijansko vojsko tako potisnila nazaj, da danes, ko to pišemo, "ni na grških tleh niti enega italijanskega vojaka, razen ujetnikov", kakor zatrjuje uradno poročilo iz Aten.

Vzroke tega začetnega neuspeha Mussolinijeve vojske, zaradi katerega je zastrmel ves svet, pripisujejo temu, da Italijani niso bili pripravljeni na odpor, marveč so bili gotovi, da bodo brez prelivanja krvi želi novo slavo, in pa ozemlju v katerem se sedaj vrše boji. To je gorovita pokrajina, kjer ima osebna koražja večjo vlogo nego jekleni tanki in kjer tudi letala ne morejo mnogo pomagati pehoti.

Grki si seveda ne delajo prevelikih iluzij, ker vedo, da je italijanska vojna sila, tako po številu oboroženih mož kakor po vojnih sredstvih, brezprimerno večja od grške. Zato so se brž obrnili na londonsko vlado in prosili za pomoč, do katere imajo pravico na podlagi pogodbe, ki so jo sklenili lani z Veliko Britanijo in s Francijo. Francija sedaj seveda ne pride v poštev, pač pa so Angleži, kakor izgleda, brž reagirali, poslali v Grčijo vojne ladje in letala ter izkrcali na nekaterih otokih, med njimi tudi na Kreti, svoje vojaštvo. Angleška letala so že začela "delovati" z grških oporišč ter so v zadnjem tednu bombardirala več italijanskih mest na jugu; tako na primer je bil tekom zadnjega tedna trikrat bombardiran tudi Neapelj, ki mu je doslej prizanašala vojna vihra.

In kar se tiče jamstva napadeni Grki, je lord Halifax rekel, da občejuje grško vlado in narod radi

pomagati, da se ohranimo.

Kdor je zmožen peresa v angleščini, je dolžan, spraviti v lokalne časopise čim največ takih člankov in zantevati od urednikov, da jih priobčujejo.

Kdor je v politiki, mora porabiti vsako priliko, da govori javno in privatno z vodilnimi političnimi krogi o vsem: tem in jih skuša pridobiti za našo stvar. Volilci morajo zahtevati od svojih kandidatov, da razumejo našo pravično stvar in da nam obljubijo, v odločilnem trenutku zastaviti ves svoj vpliv za nas, nesti naš klic po pravici v razne javne zastoje, v mestne občine, v kongres in senat do najvišjega mesta v državi.

To delo bo pa za nas toliko lažje, ker bomo s tem branili in delali tudi za vse te vrednote v naši lastni državi USA, ker bomo s tem tudi njeno politiko podprli, ki je istovetna z našimi zahtevami.

Po naših slovenskih šolah morajo učitelji in vzgojitelji o vsem tem govoriti naši mladini in jo pridobivati za to, da bodo otroci nesli smisel za naše pravične zahteve domov in naše družine in tako v našo ameriško javnost.

Vse to je danes sveta dolžnost nas ameriških Slovencev kot zvestih Amerikancev, pa tudi kot zvestih sinov svoje domovine. To je pa tako lahko delo, da ga z lahkoto vršimo prav vsi in vsakdo.

svojega zadržanja in odločnosti. Angleška vlada je trdno odločena pri-skočiti Grki na pomoč, z vsemi razpoložljivimi silami, ko bo ogrožena njena neodvisnost.

ANGLEŽI NA BLIŽNJEM VZHODU

Govorec o položaju na Bližnjem vzhodu, je Churchill nedavno dejal, da je bil poslan na Bližnji vzhod v zadnjih mesecih stalen tok ojačenj, pred nekaj tedni pa je bila efektivna moč angleške vojne mornarice v vzhodnem Sredozemlju skoro podvojena s tem, da so bile tja poslane tudi nekatere najmočnejše moderne vojne ladje. To premikanje angleške vojne mornarice Italijani niso niti najmanj ovirali. Nekaj angleških vojnih ladij se je celo ustavilo med potjo na Malti. V kratkem je bilo treba pričakovati, da se bodo na Bližnjem vzhodu pričele težke borbe. Anglija pa ima trden namen, da brani svoj uložaj na Bližnjem vzhodu z vso silo ter da s pomočjo svoje premoči na morju izvaja kontrolo ne samo nad vzhodnim bazenom Sredozemlja, temveč tudi nad zapadnim.

BOMBE NA BITOLJ

Preteklo sredo so letala "neznane države" priletela nad jugoslovansko mesto Bitolj, ki leži blizu grške meje, ter so spustila celo vrsto bomb, ki so ubile 9 oseb ter jih ranile 31. Jugoslovanska vlada je odredila preiskavo ter izjavila, da bo v bodoče naša vojska primerno sprejela vsako tuje letalo, ki bi letelo nad jugoslovanskim ozemljem. Obenem je v Atenah in Rimu zahtevala, da ove vladi preiščeta to zadevo in kaznujeta krivce. Italijani izjavljajo, da so Bitolj bombardirali Angleži, Grki pa trdijo, da so to storili Italijani.

Italijanska trditev, da so Angleži bombardirali Bitolj, se zdi vsakomur smešna. Zelo verjetno pa je, da hoče Italija Jugoslavijo izzivati, ker ji slednja ne dovoli prehoda njenih čet po jugoslovanski zemlji proti Grčiji, da bi tako italijanske čete napadle Grško tudi od druge strani.

Preiskava, ki jo sedaj vodi beograjska vlada, bo gotovo razčistila, kdo je odgovoren za napad.

ODMEVI NA BALKANU

Izbruh vojne med Italijo in Grčijo je seveda povzročil v vseh balkanskih državah resne skrbi. Nevarno je, ko začne goreti pri sosedu. Kmalu pa se je prvo razburjenje poleglo, ker se je razširil vtis, da se vojna ne bo širila, vsaj za sedaj ne, tudi

Roosevelt izvoljen za predsednika

V torek so se vršile v Združenih državah Severne Amerike predsedniške volitve. Zmagal je kandidat demokratične stranke, sedanjí predsednik Združenih držav Franklin Roosevelt, proti republikanskemu kandidatu Wendellu Willkieju z večino nad štiri milijone glasov.

Zmaga Roosevelta nad Willkiejem pomeni za demokracijo velik uspeh, za totalitarizem pa hud moralen poraz.

Izvolitev Roosevelta je tudi izreden slučaj v zgodovini severnoameriških predsednikov, kajti dosedaj se še ni pripetil slučaj, da bi isti predsedniški kandidat že v tretjič zasedel predsedniško mesto v Beli hiši.

Franklin Roosevelt, ki je bil ponovno izvoljen za predsednika

na druge balkanske države. Turčija, o kateri so mnogi pričakovali, da bo Grčkom prišlo na pomoč, je po posvetovanjih z Rusijo izjavila, da ostaja zvesta svoji zvezi z Veliko Britanijo, da se pa sedaj ne bo vmešala v italijansko-grški spor, marveč bo še za naprej ostala "nevojujoča se" država.

Po poročilih iz Moskve izgleda, da so skoro vse balkanske države potom svojih diplomatov predvsem vpraševale za svet Molotova, sovjetskega komisarja za zunanje zadeve. Rуска uradna obveščevalna agencija je sporočila v svet, da so Rusi vsem svetovali, naj ohranijo mirno kri, ker da se spor ne bo razširil v druge smeri. Kmalu za Turčijo je tudi Jugoslavija objavila uradno izjavo, v kateri pravi, da ohranja svojo nevtralnost, vendar pa pričakuje, da ne bo oškodovana v svojih interesih.

Bitolj, mesto v Južni Srbiji, katero so Italijani bombardirali

Argentinske Vesti

GIBANJE PARNIKOV

Španski parnik je že odplul proti Evropi. Na poti sem pa je "C. de B. Esperanza" in "C. de Sevilla". Angleška parnika "Highland Brigade" in "Avila Star", ki sta bila napovedana že za turek, oziroma četrtak, boste prispela šele prve dni tedna, torej celih osem dni pozneje, kakor je bilo javljeno.

Temu je seveda vzrok previdnost. Kdaj bosta parnika odplula nazaj proti Evropi, pa se ne bo vedelo, ker to drži angleško admiralstvo v tajnosti.

Prispela pa je v petek v tukajšnje pristanišče tudi angleška pomožna križarka "Queen of Bermuda", ki bo ostala tu le 24 ur, da se s potrebnimi oskrbi, nakar bo zopet odplula.

ZA ŠPANSKE POLITIČNE OBSOJENCE

Za španske politične voditelje, ki jih je vojaško sodišče v Španiji obsodilo na smrt, vlada med tukajšnjo špansko kolonijo, kakor tudi med Argentinci veliko zanimanje. Vse frakcije delajo na to, da bi se pri generalu Francu izposlovalo pomiloščenje. V tej zadevi se je zglasila te dni pri notranjemu ministru Culaciatiju socialistična delegacija, žen ter ga prosila naj posreduje, da se argentinska vlada zavzame pri Francu za te obsojence.

Dr. Culaciati je delegaciji obljubil napraviti potrebne korake na pristojnem mestu, da se obsodba ne izvrši ter je tudi izjavil sledeče: "Amerika mora dati vzgled človečanskega čustva".

Dana objuba Culaciati je gotovo ne bo ostala samo pri besedah, ampak bo tudi v resnici posredoval. In od argentinske vlade, pa se tudi lahko pričakuje, da se bo za te idealiste zavzela ter ustrelitev poskušala preprečiti.

SOCIALISTIČNI KONGRES

Prejšnji petek je začel zborovati XXXIII. socialističen kongres. Za predsednika tega kongresa je bil enoglasno izvoljen dr. Nicolás Repetto, za prvega podpredsednika dr. Enrique Dickmann, za drugega pa Alfredo L. Palacios, Delegatov, ki so prisostvovali kongresu je bilo 167.

Na teh zborovanjih se ni razpravljalo samo v zadevah stranke in položaja v deželi, ampak so se govorniki bavili tudi z dogodki v Evropi. Z ozirom na to, je kongres izrazil svojo solidarnost angleškemu narodu, kateri se junaško bori za demokracijo in civilizacijo proti nasilstvu nazi-fašistov. Istotako je bila izražena simpatija in solidarnost podjarmljenim narodom.

V nedeljo je bil kongres zaključen.

ZENITNA PONUDBA

Jugoslovani, star 33 let, postaven, imam stalno službo z mesečno plačo 240 pesov. Želim znanja in svrhu želim v deželi v starosti od 23 do 30 let. Naslov: "Ponudba", G. C. Díaz 1657, Buenos Aires.

Krojačnica

Kjer se izdeluje obleke po naj-novejši modi in zmernih cenah.

Rojakom se priporoča

MARTIN TURK

24 de Noviembre 1915 - Bs. Aires

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAVSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

LETALCI SO SE POVRNILI

Argentinski letalci, ki so poleteli v Brazil, da so se udeležili proslave "Dneva kril", so se prejšnjo soboto zopet povrnili, izvezemši pilotinje Carole Lorenzini, ki ni mogla zapustiti Brazila radi neke pokvare pri motorju njenega letala Focke Wulf.

ZA POMNOŽITEV CIVILNEGA LETALSTVA

V sedanjih časih je letalstvo silno velike važnosti. Zato pa vse države skušajo imeti čimveč letal in pilotov.

Tudi Argentina, ki je do sedaj imela sicer nekaj vojaškega in civilnega letalstva, hoče to pomnožiti. Prav posebno živo se je zadnje čase začelo s propagando za ustanovitev 5.000 civilnih letalcev. Z vsa vnmemo že pobirajo prispevke za to. K tej zbirki se je pridružil tudi državni predsednik dr. Ortiz.

FRANCOŠKI PARNIK V CASA-BLANKI

Francoski parnik "Grox", ki je vozil blago za Argentino, ga je premirje zalotilo na morju. Da pa ne bi parnik padel Angležem v roke, kakor jih je prišlo mnogo po premirju, se je zatekel v casablansko pristanišče. Tu so vse blago, namenjeno za Argentino izkrcali ter dali v skladišče.

Tukajšnji uvozniki, ki so na blago mesece čakali, so imeli te dni sestanek v francoski trgovinski zbornici ter razpravljali kako priti do tega naročenega blaga.

NEZGODA OB OTOKU HORNOS

V soboto so se odpeljali iz montevidejskega pristanišča na ribji lov: dr. Justo Reyes, Juan Duallo, Juan Beltrami in Eduardo Galensieh. Peljali so se, kakor se je dognalo s čolnom "Light".

Pomorska prefektura na Coloniji je prejela sporočilo za pomoč ter je takoj odposlala pomožno ladjo k otoku Hornos, od koder je bilo obvestilo poslano. Ni pa ta ladja ničesar našla. Pač pa so ljudje, ki stanejo tam na obrežju povedali, da so slišali eksplozijo in klic na pomoč. Z ozirom na te izjave se je z iskanjem nadaljevalo in kmalu so mornarji nekega rešilnega čolna našli kovčeg s pripravo za ribji lov, katero so spoznali za last dr. Reyesa. Iskali so še nadalje in našli tudi njegovo truplo, ki pa je bilo 6 km od Colonije in 16 km od prostora, kjer se je bila dogodila eksplozija.

Sedaj iščejo še ostale ponesrečenec.

Edvard Galensović, ki je tudi med ponesrečeneci, je gotovo naš človek, doma kje iz Dalmacije.

AMERIŠKA KRIŽARKA V TUKAJŠNJEM PRISTANIŠČU

V torek je priplula v buenosairesko pristanišče severnoameriška bojna ladja "Louisville". Njen poveljnik je kapitan Frank Lenthmon, njegov nametnik Harold Nelson.

HIŠO V NAJEM

Vzajem v najem hišo z eno ali dvema sobama, nekoliko zemljišča in če je mogoče tudi z galonom, kje v Saavedri, Villa Urquiza ali kje tam v bližini.

Kdor bi tedaj hotel hišo oddati naj se zgasi osebno ali pismeno na J. L., ulica Gral. César Díaz 1657, Buenos Aires.

Aleksander Štoka

STAVBENO TEHNIŠKO

PODJETJE

Se priporoča našim rojakom.

ALVAREZ THOMAS 1035

U. T. 54 - 2756

Buenos Aires

Ta križarka je nova in moderna. Dolga je 138 metrov, široka pa 20. Oborožena je z 9 topovi, poleg 4 protiletalskih ter ima na krovu tudi 4 letala.

Moštva s častniki vred je na ladji 645.

Ladja je ostala nekaj dni tukaj, nakar je spet odplula na svojo pot.

VOJAŠKI MANEVRI

Te dni so se vršile vojaške vaje argentinske vojske skoro po vseh provincah.

Manevra so se udeležile vse edince vojske.

Vaje so se končale z najboljšim uspehom.

Jugoslovanska radio oddajna postaja v Beogradu

Jugoslovanski izseljenci, ki imajo radio aparate na kratke valove, morejo zvedeti najnovejše evropske in vesti iz Jugoslavije potom radio oddajne postaje v Beogradu, ki od sedaj naprej oddaja prenos ob 7 uri 55 minut zvečer, kakor že prej na valovni dolžini 19.69 mtr.

Ker pošta neredno ali sploh ne prihaja več ter so tudi vsi jugoslovanski časopisi za inženstvo ustavljeni, naj se rojaki poslužujejo radio, ki bodo točno in hitro obveščeni o najnovejših dogodkih.

Premestitev pisarne Kr. poslaništva

S 28. avgustom so bili uradi Kr. jugoslovanskega poslaništva premeščeni iz ulice Charcas na Avda. de Mayo 1370/III. sobe št. 7 do 12.

U. T. (Rivadavia) 37 - 4551. V teh prostorih se torej od 28. avgusta dalje sprejema stranke, kar naj izseljenci vzamejo na znanje.

Uradni sedež poslaništva bo še nadalje v ulici Charcas, samo pisarne in uradi za sprejemanje strank so premeščeni v avenida de Mayo.

DOMAČE VESTI Nesreča pri delu

Naš rojak Silvan Pečenko iz Polja - Ribemberka, je bil na dan Vseh Svetih zaposlen pri varjenju železa v tovarni vina "Globo" na Paternalu, kjer je nastavljen kot mehanik. Pri tem svojem opravilu je hotel okaliti razbeljeno železo ter ga radi tega vtaknil v posodo za vodo. V posodi pa na nesrečo ni bil.

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOZA: Krončni izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA SIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevralgije, izguba spomina in sibiost. REVMATIZEM: kila, nadna, gota, sibiost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča. GREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka. GREL, NOS, USESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.- PLAVEVANJE PO \$ 5.- NA TEDEN. Naš zavod s svojimi modernimi napravami in s izvirnimi SPECIALISTI je edini te vrste v Argentini. - Lečenj z jamčeno. - Ugodno tedensko plačevanje.

OD 9-12 OB NEDELJAH OD 8-12

Rivadavia 3070

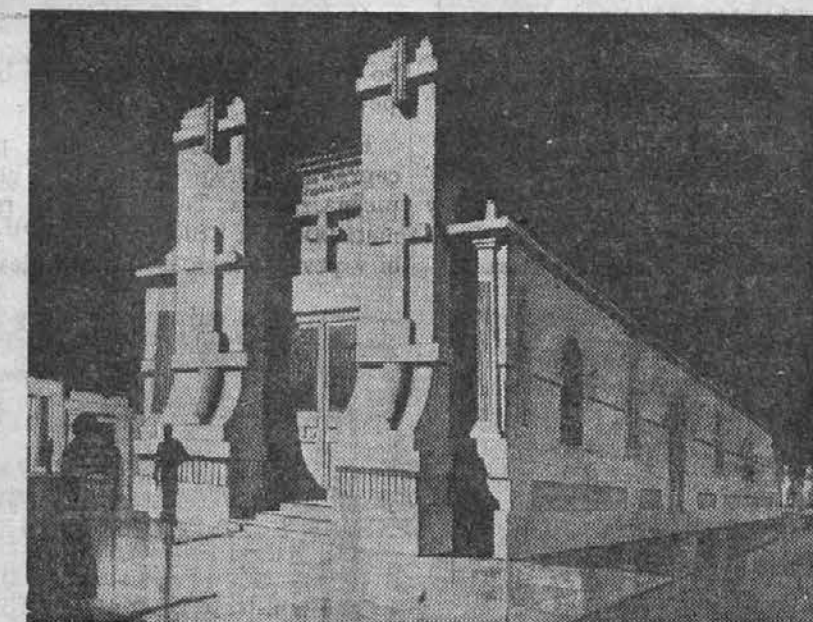
PLAZA ONCE

Spomin na mrtve

V petek popoldne ob 4 uri so se opravljale molitve za naše pokojne

Molitve je izvršil izseljenski kaplan Janez Hladnik.

Petje, ki je bilo napovedano, se ni vršilo, ker so bili pevci zaposleni ter

v grobnici Jugosl. društva vzajemne pomoči na Chacariti.

Molitvam je prisostvovalo mnogo vernikov, posebno Slovencev.

se je Silvan Pečenko tudi ponesrečil, katerega prisotnost bi bila nujno potrebna.

la voda, ampak nafta. Ko je tedaj Silvan vtaknil železo v to tekočino, je švignil iz posode plamen in nafta je pljusnila nanj ter ga oboje zajelo, da je bil takoj ves v ognju. Hitro se je začel gasiti sam, nakar mu je prihitel na pomoč še njegov sodelavec in rojak Anton Ličen, nato pa še drugi.

Vsega opečenega po rokah in nogah so takoj odpeljali v bolnišnico Alvear, kjer so ga obvezali. Nato pa se je vrnil na dom.

Ker pa so opekline resnejše, kakor se je sprva mislilo, se je v nedeljo podal v sanatorij, kjer bo ostal, dokler ne bo iz nevarnosti.

Silvanu Pečenku, ki je zvest član in pevec "Slovenskega doma", želimo, da bi kmalu okreval in se za proslavo Zedinjenja spet prikazal med nami in na proslavi tudi nastopil.

SMRTNA KOSA

Na Vitavljah pri šempasu je dne 4. oktobra t. l. umrl Košuta Anton, star 77 let.

Zapušča ženo in 6 sinov, od katerih so trije v Argentini: Venceslav, Vinko in Ivan, ostali pa so doma.

Košuta je bil daleč na okoli po vipavski dolini znan kot poštenjak in razumen mož ter splošno spoštovan. Med svetovno vojno je bil tudi župan tamonjske občine.

Bodi blagemu pokojniku lahka domača gruda, preostalom tukaj v Argentini, kakor onim doma pa naše iskreno sožalje!

Za naše gospodinje

KAKO PRIVADITI OTROKE K DELU

Dosti je žena, ki so zelo zaposlene v gospodinjstvu, zato morajo ta-

KOLEDAR 1941

Okoli 15. novembra izide Kolar za leto 1941. Prosimo torej vse, ki se mislijo naročiti naj to čim prej napravijo ter pošljejo \$ 1.- oziroma 1.30, če hočejo Kolar po pošti. Najprimernejše je, da se tisti, ki skupaj živijo tudi skupaj naročijo. Imamo v zalogi še nekoliko izvodov od leta 1937. Ako kdo želi, naj nam pošlje 70 centavov v znak, na kar mu bomo poslali en star izvod.

Uredništvo Kolarja.

Naslov: Andrej Škrbec, C. C. 171, Buenos Aires.

BREZSKREBNA BODOČNOST ZA NA STAROST

Za \$ 1400 na prodaj kmetija s kokušnjakom, zemlje 4 3/4 ha blizu železnice F.C.C.P. Skozi teče bister potok, je posebej tudi vodnjak. Na čaki se sedaj gojijo gosi, kokoši, čebelar, konji in drugo govedo. Čez 250 vrst sadja, največ češpelj. Je tudi primeren gozd.

Če pa tudi več drugih zemljišč po ceni na prodaj.

Za pojasnila se je obrniti na: Franc Abe, Sapuray, Republica Paraguay.

PRAKTIČNI NASVETI

Ko si nahodna, vlij v vrelo vodo terpentina ter vdihavaj paro, ki izhlapeva. Dobro je, da pri tem ogreješ glavo z ruto, da pride pod njo tudi posoda in se tako sopersa ne izgubi okoli.

Z uspehom porabiš terpentini tudi pri odpravljanju lišnih golazni (ščurkov, stenice). Namaži, in poskropi s terpentinom vsa mesta, kjer se skriva golazen. To moraš seveda večkrat ponoviti.

Kavarna in pizerija

Razna vina - Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo.

Rojakom se priporoča

PETER FILIPOVIĆ

WARNES 2101 esq. Garmendia

U. T. 59 - 2295

La Paternal Bs. Aires

Vesti iz organizacij

Domača zabava v "Slov. domu"

V nedeljo 17. t. m. se bo vršila v "Slovenskem domu", ulica Gral. César Díaz 1657, lepa domača zabava.

Igralci "Slovenskega doma" v igri "Satanova Maska"

bava. Pa ni treba misliti, da bo to "plesna zabava". Ne, takih "Slovenski dom" ne prireja, ker je v principu proti takim prireditvam, pač pa bo to lepa družabna zabava, na kateri

bo vpriporjena igra, nastopali bodo pevski zbori in druga zabava.

Razumljivo je, da bo tudi ples, čeprav je zgoraj omenjeno, da ne bo plesna zabava. To pa je treba razumeti tako, da "Slovenski dom" skrbi v prvi vrsti za izobrazbo, ples, ki

je namenjen mladini, je le za namemek. Sploh skrbi "Slovenski dom" vedno za to, da zadovolji vse, stare in mlade in tako bo tudi v nedeljo 17. t. m.

so sicer bili deležni te svobode vsi, še mnogo tisočev je naših bratov in sester, ki ječe pod tujim jarmom, ampak tudi za to bo prišel dan svobode.

Slovenski dom bo praznoval letos Zedinjenje v nedeljo 1. decembra v dvorani XX. Setiembre.

Da bo proslava čim lepša in sijajnejša, se že sedaj Slovenski dom vneto zanjo pripravlja. Spored, ki ga bo ta dan dalo društvo na oder bo pester in raznovrsten. Poleg igre bo petje moških in mešanih zborov naših društev. Nastopi solistov, deklamacije in plesni nastopi deklet. Videli bomo na tej proslavi tudi naše šolarke, ki se nam bodo predstavile in še mnogo drugega.

Pripomnimo, da bomo ta dan proslavljali tudi "Izseljenski dan", ki ga tudi v domovini ta dan praznujejo. Ker se ta proslava tiče torej nas samih, je popolnoma pravilno, da ta praznik obhajamo.

Zato opozarjamo že sedaj vse rojake in rojakinje tako iz mesta, kakor iz okolice, da se teh proslav gotovo udeležijo.

PROSLAVA ZEDINJENJA

Obveščamo, da bo Slovenski dom proslavljati Zedinjenje, ko bo ob enem tudi Izseljenski dan, v nedeljo 1. decembra ob 4 uri in pol popoldne, v dvorani XX. Setiembre, ulice Alsina 2832.

"SLOVENSKI DOM"

VABI

na lepo

družinsko zabavo,

ki se bo vršila v nedeljo 17. novembra ob 4. in pol popoldne v društvenih prostorih, ulica Gral. César Díaz 1657.

S P O R E D :

1. Otvoritev — Godba.
2. Petje mešanega zbora
2. Petje moškega zbora
4. Petje mešanega zbora.
5. Veseloigra v dveh dejanjih:

"Gospa Kordula"

O S E B E :

Gašpar Strahopetec — Emil Lozej
Kordula, njegova žena — Irena Jekšetova
Marijana Ježičkova — Vida Kjuder
Katra Bezgavčeva — Marija Lozej
Mina Sladkula — Marija Mavčeva
Gospa Kljunova — Fani Lakner
Urška, kuharica — Darinka Cotič
Duh — Martin Keber.

Po sporedu ples.

Sviral bo orkester "ISTRA"

IZ ROSARIA

Slov. D. D. "Triglav"

PRENEŠENA OTVORITEV PLESISKA DRUŠTVA "TRIGLAV"

Svečana otvoritev plesišča "D. D. "Triglav" v Rosariu se vrši v nedeljo 24. novembra popoldne, in ne prihodnjo nedeljo 10. t. m., kakor je bilo napačno napovedano.

Fantje se pripravljajo z velikim navdušenjem, ker se zagotavlja veliki uspeh. Bodo pobavljena vsa društva in sploh vsi prebivalci Barrio Suizo, v katerem se nahaja Slovenski Dom. V prihodnji številki bomo objavili podroben program.

Najnovejše blago za leto 1940
SUPERLAN in CAMPER
dobite v zalogi v krojačnici

"PRI ZVEZDI"

Ugodno priliko nudim svojim
klijentom s plačevanjem na mesečne obroke. — Obiščite me in se boste sami prepričali

Cene nizke.

Za obilen obisk se priporoča rojakom

STANISLAV MAURIČ
TRELLES 2642 U. T. 59-1232

"SLOVENSKI LIST"

Gral. César Díaz 1657 — U. T. 59 (Paternal) 3667 — Buenos Aires
Uradne ure od 9. do 19. ure vsak dan.

ODPOŠILJAMO VAM DENAR potom tistih bank, ki imajo najugodnejši tečaj.

VAM KUPIMO papirnat denar, lire in dinarje, kjer ga prodajajo najceneje.

PRIPOROČAMO NAKUP LADJSKIH potnih kart na zanesljivih agencijah.

POSREDUJEMO ZA SLUŽBE za moške in za ženske.

ČE KDO VE ZA KAKO SLUŽBO, naj nam takoj javi.

V KATELIKOLI ZADEVI obrnite se do nas, ki vam bomo šli na roko z nasvetom in drugače, kolikor bo v naših močeh.

AKO IZVEŠ ZA KAKO NOVIČO, ki se tiše naših ljudi, sporoči jo takoj na naše uredništvo. Sodeluj z listom.

NAROČNINO PORAVNAJ vedno točno. V nekaterih krajih vas je več Slovencev skupaj; gotovo je med vami tudi kateri, ki razume pomen tiskane besede v materinem jeziku za naše izseljence. Naj poagitira nekoliko med tovariši in rojaki za "SLOVENSKI LIST" ter naj tudi pobere naročnino in pošlje na našo upravo.

POSLUŽUJTE SE samo onih podjetij, ki oglašujejo v našem listu! S tem koristite sebi in nam obenem.

Hotel sem te nekaj vprašati, dragi prijatelj; želel bi poslati denarno nakazilo. Ker je jako nujno, mislim, da bi bilo najboljšje z "zračno pošto". Katero banko mi ti priporočaš?

Pojdi na Banco Holandés Unido Bmé. Mitre 234. Postrežen boš z največjo ljubeznivostjo in pažnjo v našem jeziku. Delajo hitro in boš lahko brez skrbi, da bo tvoje nakazilo prišlo hitro in gotovo na svoj cilj....

JUGOSLOVANSKI
ODDELEK

BANCO HOLANDES UNIDO

SUCURSAL BUENOS AIRES
CASA CENTRAL: 25 DE MAYO, 81
AGENCIA N° 1: CORRIENTES 1900
DIRECCION GENERAL: CURAÇAO

Razpored proslav Zedinjenja

V SOBOTO 30. NOVEMBRA ob 9 uri zvečer se bo vršila proslava vseh izseljenskih društev v dvorani "Centro de Almaceneros", ulica Pte. Luis Peña 242.

V NEDELJO 1. DECEMBRA ob 10 uri svečan prenos Jugoslovanske radio-ure, katero bo otvoril s priložnostnim govorom minister g. dr. Izidor Cankar.

Ob 10 uri in 10 min. bo svečana

maša v ruski cerkvi, ulica Brazil

Popoldne ob 4 uri se bo vršila proslava Zedinjenja, ki jo bo priredil "Slovenski dom" v dvorani XX. Setiembre, ulica Alsina 2832.

Jugoslovanski izseljenci brez razlike mej in mišljenja, udeležite se teh proslav polnoštevilno! 315.

Ob 10 uri in 45 minut pa bo maša v katoliški cerkvi.

Po maši takoj pa bo g. minister sprejemal čestitke jugoslovanskih izseljencev v prostorih poslaništva, ulica Charcas 1705.

Mešan zbor društva "Slovenska Krajina"

IZ UPRAVE

Mnogo je še takih posameznikov in družin v našem izseljeništvu, ki niso naročeni na "Slovenski list". Tudi precejšnje število starih naročnikov se je v zadnjih mesecih skregalo z listom, ker ni redno izhajal in iz drugih razlogov. Sedaj, kakor ve-

ste, smo naredili red in je "Slovenski list" spet začel normalno živeti. Stare naročnike prosimo, da pozabijo svojo jezo in se spet naroče na list. Vse prijatelje našega glasila pa pozivamo, naj nekoliko poagitirajo med svojimi znanci, da bo število naročnikov naraslo.

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

OTROKE V OSKRBO

Zanesljiva družina sprejme v oskrbo enega ali tudi več otrok, starih od 2 do 6 let.

Naslov se izve pri uredništvu lista.

SOBE V NAJEM

V najem se odda na lepem kraju v Villi Devoto eno ali dve zračni sobi, primerni za eno osebo.

Pozive se pri uredništvu lista.

Slovenci doma in po svetu

VESTI IZ PRIMORSKE IN JUGOSLAVIJE

Huda nesreča

V petek 9. avgusta proti večeru je bila cesta, ki pelje iz Šturij na Col, prizorišče grozne nesreče. Skupina delavcev, ki je bila zaposlena pri tvrdki Marchioro v Podkrajju in je delala pri popraviljanju ceste, se je vračala iz Podkrajja čez Col proti Šturijam. Vozili so se s težkim kamionom. Na nekem ostrem ovinku nad Šturjami, ki je tudi v popravilu, je tlačil in drobil gramoz, s katerim je cesta posuta, težak motorni stroj za drobljenje gramozov. Ko je tovornik z delavci s precejšnjo brzino pridrvel po zelo višči cesti proti težkemu valjarju, je skušal šofer v naglici ustaviti svoj voz, toda zavore so odpovedale in avtomobil je zašel na kraj ceste, kjer se je prevrnil in se prekopicnil po strm bregu kakih 40 metrov nizdol. Trije delavci so obležali pri priči mrtvi, več drugih, med njimi tudi šofer, je pa težko, baje smrtno ranjenih. Mrtve nesrečneže so prepele v mrtvašnico šturskega pokopališča. V nedeljo je bil v šturjah slovesen pogreb. Po končanih pogrebnih obredih trupel niso zakopali, ker so jih odpeljali na pokopališče domače vasi. — Strašna nesreča je bridko zadela Vipavsko dolino. Vsi trije smrtno ponesrečeni in tudi večina ranjencev so domačini, doma iz raznih vasi Spodnje Vipavske doline: Lokavca, Prvačine, Vogrškega. Posebno pretresljiv je bil v šturski cerkvi pogled na tri zaporedne krste treh odraslih, za družine skrbečih mož.

Uboge družine! Ko bomo izvedeli za imena ponesrečencev bomo poročali.

SMRTNA NESREČA

V soboto 10. avgusta dopoldne je 38 letna Terezija Kolavčič, stanujoča v bližini znane "Rdeče hiše" v goriškem vipavskem predmestju, odšla z doma na trg nakupovat vsakdanje potrebščine. Uboga reva ni slutila, da jo zunaj čaka smrt. Komaj je bila nekaj korakov od stanovanja, je pridivila za njo težak tovorni avtomobil, jo zadela, prevrgel — bila je na kolesu — in potegnil pod težka kolesa. Ko je tovornik odvozil preko svoje žrtve je obležala na cesti strašna, nezavestna kepa, vsa krvaveča in ranjena, v kateri je bil le še zadnji dih življenja. Preden je prihitel "Zeleni križ", da bi ji nudil prvo pomoč, je Terezino življenje že ugasnilo. Naj ji bo lahka zemlja!

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

Mussolini na Goriškem in Vipavskem

V sredo 9. oktobra je posetil našo deželo načelnik vlade in vodja fašizma Mussolini Kot vrhovni poveljnik celokupne armade je Mussolini od zadnje sobote sem pregledoval in nadziral enote padeke armade (Armada del Po), ki so sedaj nastanjene med Padom in Alpami. Padska armada je jedro in ponos italijanskih armad in slovi radi svoje udarnosti in nepremagljivosti. Ker je nekaj edinic te močne armade začasno na velikih vajah tudi v naši pokrajini, je njihov vrhovni poveljnik prišel še med nas. Njegov obisk je bil strogo vojaškega značaja in ni veljal civilnim oblastem in civilnemu prebivalstvu. Kljub temu pa je ljudstvo tudi pri nas kakor prejšnje dni v starih pokrajinah in v Furlaniji vedelo za njegov obisk. V Gorico je priletel s svojim trimotornim letalom, v sredo okrog pol devetih zjutraj. Pristal je na letališču ob Tržaški cesti. Od tam se je v avtomobilu z velikim spremstvom odpeljal preko Vipavske doline na črni vrh, kjer je bil pregled čet. Okrog dveh popoldne se je vrnil v Gorico, ki jo je kmalu potem z letalom zapustil. Njegov prihod ni bil razglašen, vendar se je vest, da ima priti, v prvih jutranjih urah zaznala in bliskovito raznesla po mestu in po vsej deželi. Povsod so se začele zbirati takoj množice, ki so ga pri njegovi vožnji po mestnih ulicah pozdravljale. Zlasti na črnem vrhu se je bilo nateklo mnogo ljudstva iz vsega idrijskega okoliša in ga z radostjo sprejelo. Upamo, da je vodja Italije iz naših lepih zaslužjenih krajev odnesel najlepši vtis, zlasti ker je bilo vreme še dokaj lepo.

ŽITNA LETINA NA GORIŠKEM ZADOVOLJIVA

Kakor povzamemo po uradnih podatkih, je žitna letina za našo v prvi vrsti poljedelsko deželo vseskozi zadovoljiva, četudi obilica deževja ni bila ugodna za žitne nasade in vinograde. Koruze bomo pridelali okrog 200.000 kvintalov; pridelek bo presegal za približno 20 odstotkov pridelka prejšnjih let in bo nadomestil odpadli pridelek pšenice. K tej razveseljivi ugotovitvi dostavlja tržaški "Piccolo": Če primerjamo letošnjo letino z ono lanskega leta, potem vidimo, da so vsi poljedelski pridelki v stalnem povišku ne samo, ker je bilo vreme za nekatere kulture ugodno, temveč ker so soški kmetje upoštevali zapoved Duceja pri vseh panogah podvojili napore in povečali produkcijo, da bi vedno bolj dvignili poljedelstvo in doprinesli svoj primeren prispevek k agrarni avtarkiji.

TRŽAŠKI DELAVCI ODŠLI V NEMČIJO

Trst. — Znano je, da bo tudi letos Nemčija vzela na delo več tisoč italijanskih delavcev, kot se je to

dogajalo že več zadnjih let. Zaradi sedanje vojne pa primanjkuje Nemčiji tudi industrijskih delavcev, ki jih je mogla poslati na fronto. Da bi te nadoknadila vsaj v neki meri, je pozvala italijanske delavce v svoje tovarne. Tako bodo letos poleg že pri vsakoletnih poletnih poljedelskih delih italijanski delavci zaposleni tudi pri nemški industriji.

Prvi vlaki z italijanskimi delavci so že pred par meseci odšli v rajh. Pred nekaj tedni pa je odšlo iz Trsta 120 tržaških delavcev v Nemčijo. Odpotovali so preko Vidma. Nato so bile odpotovale še nove skupine delavcev iz Trsta. Prav tako so odposlani tudi delavci iz raznih pokrajinskih mest.

FORME ZA PRIJAVO IMETJA, KI PRIPADA SOVRAŽNIKU

Trst. — Prefektura je izdala v skladu s členi zakona, ki predvidevajo prijavo imetja, denarja, blaga itd., pripadajočega sovražnikom državam ali njihovim državljanom, društvu itd. posebne prijavnice tiskovine. V rumeni prijavnici tiskovine je treba navesti vse dolgeve napram sovražni državi, društvom, družbam in državljanom. V belo prijavnico tiskovino je treba prijaviti vse premičnine in nepremičnine, vrednostnim papirje, itd., ki pripadajo sovražnim državam ali njihovim državljanom. Prijava mora biti narejena v štirih izvodih.

NENADNA SMRT

Na Reki je prišlo nenadoma slabo Tomšiču Josipu iz Ilirske Bistrice. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl. Pokopali so ga v Ilirski Bistrici.

FRANCE BATJEL UMRL

V Leonišču je za vedno zatisnil svoje oči eden izmed najbolj znanih ljubljanskih podjetnikov, lastnik "Tribune" France Batjel. Smrt ga je iztrgala njegovim dragim iz življenja starega še ne 65 let.

Pokojni France Batjel se je rodil v Vipavi, v hiši skromnega posestnika in mizarja in je že v ljudski šoli kazal izredne sposobnosti. Sam

Letos kakor prejšnja leta KROJAČNICA LEOPOLD UŠAJ

vam nudi najmodernejša blaga znanih tovarov CAMPER in SAINFIELD.

Vedno kakor vam je znano delo prvovrstno in cene nepretržene!

GARMENDIA

4947

si je izbral poklic mehanika in je že kot deček odšel v tujino, kjer si je povsod sam pomagal iz zadreg. Počival pa ni nikdar, marveč se je udeleževal z vsi svojo tvorno silo. Živel in delal je vedno po nagibih bistrega razuma ter dobrega in pogumnega srca, spremljala pa sta ga vedno živahna iniciativnost in največja življenska aktivnost. Kakor je bil vedno trd in neomajen v svoji delavnosti, tako je bil tudi vedno kremenit narodnjak. Med svetovno vojno je bil v Gorici tudi poročevalec slovenskih listov v Ljubljani. Ko je po vojni prenesel svojo obrt iz Gorice v Ljubljano, je podjetje hitro razširil in ustanovil tvrdko "Tribuno" na Karlovski cesti. Njegovo podjetje ima danes tudi več podružnic.

Slovenci v Furlaniji pred petsto leti

IZ SLOVENSKE PRAVNE

ZGODOVINE:

Aktuarji (zavarovalni matematičniki) so v naši državi organizirani v združenju, ki izdaja svoje lastno glasilo "Glasnik aktuarja" v srbohrvatskem in slovenskem jeziku. Pravkar sta izšli 1. in 2. številka IV. letnika, ki prinašata precej čisto strokovnih člankov iz zavarovalne tehnike in tudi nad vse zanimivo razpravo odvetnika dr. Antona Urbanca o "Slovenski bratovščini sv. Hieronima v Vidmu iz leta 1452". Pisec je pred kratkim izdal "Zavarovalno pravo", ki je naletelo povsod na ugoden odmev. Sedaj je segel na zgodovinsko polje zavarovalnega prava in obdelal najstarejšo znano listino te vrste, tičeče se Slovencev.

Pobudo za razpravo mu je dal dr. Josip Gruđen v svoji "Zgodovini slovenskega naroda", kjer omenja to bratovščino. Začel se je podrobneje baviti z njo s stališča zavarovalno-pravne zgodovine. Direktor občinske knjižnice v Vidmu (Udine, Italija) dr. Jean Battisti Corgnani mu je dal na razpolago gradivo, tako da je lahko priobčil izvirnik statuta in njega slovenski prevod. Bratovščina, ki se je imenovala "Confraternita di S. Gerolamo degli Schiavoni", je vodila zapiske o svojem delovanju skozi okroglo 400 let, in sicer o občnih zbiorih, odborovih sejah in imela sezname članov ter dohodkov in izdatkov, pa obračune.

Statut je iz leta 1452. Bratovščina je bil izbran za zaščitnika sv. Hieronima, ki je veljal v srednjem veku pri Hrvatih za narodnega svetnika. Dolgo časa je veljal za očeta glagolice. Za narodnega svetnika je veljal tudi Slovence, ki so v Vidmu tvorili močno narodno skupino od XI. stoletja dalje. Vladala sta jim močan duh skupnosti in močna narodna zavest. Svoj narodni življenjski hoteli ohraniti in ga med seboj povezati tudi gospodarsko z vzajemno pomočjo.

Bratovščina je bila organizirana

na demokratičnih temeljih. Voditelji so bili duhovniki. Odbornike, ki jih je bilo 20, so člani volili vsako leto, in sicer take, ki so bili premožni, družinski očetje in na dobrem glasu. Člani so morali obiskovati bolnike in se udeleževati verskih pobožnosti.

Statut vsebuje mnoge značilne, če tudi ne povsem jasne znake modernega zavarovalstva. Člani niso bili samo pripadniki določenih obrti, marveč je bil lahko član vsak. Bratovščina je imela slovensko narodno obeležje, združevala je vse narodne sloje in je zaradi tega v njej narodni moment imel veliko vlogo, ker so Slovenci morali imeti v Vidmu izredno močno postojanko.

Zavarovalni prispevek članov, ki so bili delavci oziroma brez lastnega premoženja, je bil enkrat višji kot oni članov s premoženjem. To kaže, da je bratovščina računala z rizikom. Morala je namreč bolnega člana sprejeti v svoj dom, česar pri imovitih ni bilo treba, zato so ti manj prispevali.

Zavarovanj je bilo več vrst: za primer bolezni (bolezensko zavarovanje) in pokojninsko zavarovanje (vdovske in sirotinske podpore), dalje pogrebniško zavarovanje in zavarovanje dote. To slednje zasluži poseben poudarek, ker se je dotala izplačevala nevestam staršev brez premoženja. Videmski Slovenci so torej hoteli svoj narodni standard obdržati, zato so se borili zoper revščino, ki se pokaže zlasti ob porokah. Zato je to bilo delo za ohranitev slovenski krvi v Vidmu.

Slovenska bratovščina sv. Hieronima v Vidmu se po zunanjem ustroju loči od obeh. Ti so bili prisilna združba istovrstnih obrtnikov, ki je dajala bolj podpore (prostovoljna dobrodelnost), med tem ko je bila bratovščina prostovoljna združba brez razlike poklica in spola še s cerkvenim programom, pri kateri so člani imeli pravice do dajatev.

Pisec zaključuje, da je iz statuta razvidna zavarovalna misel, namreč skupna negotova nevarnost na temelju gotovega gospodarskega načrta. Dajatve bratovščine niso miloščine, kakor pri cehih, ampak zavarovalno-pravne dajatve na temelju prispevkov (moderne premije), ki so glede na obstoječi riziko različno določeni.

Ves statut je fotografsko posnet in odtisnjen na devetih klišejih. Odtis je zaradi finega papirja zelo dober.

Razprava sama je še posebej natisnjena v 200 izvodih. Lični zvezek ima na ovitku cerkev sv. Petra mučenika v Vidmu, kjer je ta bratovščina imela svoj oltar.

Gotovo bo ta zanimiva razprava privedla kakega slovenskega zgodovinarja, da se bo z obilnim gradivom, ki ga nudi videmska občinska knjižnica o tej stvari, pričel pečati in tako razsvetlil lep del zgodovine najzapadnejših Slovencev.

Fr. G.

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOŠKIH IN NEMŠKIH NAČINIH KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO Že ske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ZARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

SLJIVOVICA

ŽGANJE

PELINKOVEC

VERMUT

Zlatko Badel

Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A.
U. T. Olivos (741) - 1304

VAŽNO POSVETOVANJE V BEOGRADU

V Beogradu so bila pretekli mesec številna posvetovanja političnega in gospodarskega značaja. Prehrana ljudstva stoji še vedno v ospredju. Dosedanji ukrepi so imeli že blagodejen učinek in jih bo treba samo še podpreti z nekaterimi tehnično-organizatoričnimi ukrepi, pa bo vsa zaskrbljenost glede prehrane v bodoči zimi odstranjena. Seveda je treba imeti pred očmi dejstvo, da ima Jugoslavija kot država miru sredi Evrope v vojni tudi mnoge obveznosti gospodarske narave, do velikih sosednih narodov, s katerimi je v prijateljskih odnosih. Potemtakem je nujno, da mora svoje domače gospodarsko življenje prilagoditi temu stanju, kar morajo vpoštevati naši voditelji države, a mora vpoštevati tudi ljudstvo. Obe uredbi o prevelikem vplivu Judov v trgovini z živili in v prosvetnem življenju sta stopili v veljavo. Časopisje je v preteklem tednu z opisom razmer na polju naše trgovine z živili kakor tudi z opisom stanja naše trgovine z živili kakor tudi z opisom stanja na univerzah, pokazalo, kako so bile potrebne. Razodelo se je nemogoče stanje, ki je klicalo po samoohranitvi in samoohranbi nacionalnega prebivalstva. Tudi inozemski tisk je podčrtal važnost teh uredb kot dokaz, da ima Jugoslavija trdno voljo odstraniti v svojem življenju vse kvarne vplive. Nas posebnost veseli, da se je v tej zvezi pohvalno imenovalo tudi ime našega voditelja dr. Antona Korošca, ki je kot vodja prosvetnega življenja v državi skrbno pazil, da bi odstranili vse strupe, ki se zajedajo v naš duhovni kulturni zaklad in odvajajo mladino na pota, ki vodijo daleč proč od domovine in spoštovanja do nje. Vsa zdrava, neokužena jugoslovanska javnost pričakuje, da bodo te prve uredbe sprožile še nove nadaljne, predvsem na polju tiska, gledališča, umetnosti in filma, kjer še čaka delo čiščenja. Slišimo, da naša merodajni čimtelji tudi ta vprašanja resno proučujejo in da na nove ukrepe na teh poljih ne bodo več treba dolgo čakati. — V Sloveniji je treba posebno podčrtati navodila, ki jih je objavil ban dr. Marko Natlačen in ki naj prinesejo red na naš živčni trg in ki ga bodo razbremenile sedanje napetosti, ako jih bodo vsi spoštovali in če se bo čim prej našel primeren način, da se onim slojem, ki ji mje sedanja draginja prizadela najhujše udarce v družinskem proračunu, čim prej pride na pomoč s primernimi povišanji prejemkov. Današnje prilike zahtevajo, da pride do izraza načelo skupnosti, ki pač nalaga večja bremena tistim, ki kaj imajo, da jih bodo tisti, ki imajo manj, lažje prenašali. — Na političnem polju ni bi-

lo pomembnejših dogodkov. Pri nas v Sloveniji skušajo takojimenovali "napredni krogi" spet poiskali skupno raven, da bi se mogli združiti in so glasila JNS g dr. Kramerja in glasilo slovenskih radikalov dr. Puca objavila v tem smislu pozive za zbiranje. Torej poskus, da pride skupaj, kar kulturno-politično skupaj spada. V Srbiji se nadaljuje gibanje Srbov, toda do sedaj razen v časopisnih člankih še nikjer ni ro dilo nobenega otipljivega uspeha.

Beograjski Slovenci v svoji organizaciji

2. oktobra je imelo beograjsko Prosvetno društvo, ki praznuje letos 10 letnico svojega obstoja, redni občni zbor. Iz preglednih poročil, ki so jih na občnem zboru posamezni odborniki podali, lahko posnamemo precej zanimivih podatkov o delovanju in prizadevanju beograjskega Prosvetnega društva, da pritegne v svoj krog čim več zavednih katoliških Slovencev in jim v svojih prostorih ustvari prijetno shajališče. Kakor prejšnja leta je tudi v pretekli poslovni dobi prirejalo društvo prosvetne večere o aktualnih vprašanjih. Sestankov je bilo več ter so na njih govorili: g. p. Kazimir Zakrajšek iz Ljubljane po naglogi slovenskih društev med izseljenci, g. minister dr. Krek o razvoju zunanje in notranjepolitičnih dogodkov, g. senator Šmodej o narodnih državah ter komunizmu, g. superior Pohar o Nizozemski in naših izseljencih v tujini ter industrialc g. Avsenek o vtisih s svojega potovanja po Sovjetski Rusiji. Glavna prireditelja Prosvetnega društva je bila to leto Prešernov večer v Ruskem domu, na katerem je pred izbranim občinstvom orisal lik našega največjega pesnika g. urednik dr. Tine Debeljak. Prosvetno društvo je tudi to leto zbiralo ude za Mohorjevo družbo ter se je močno udejstvovalo tudi na človekoljubnem polju. Miklavžev večer je številnim siromašnim otrokom olajšal gorje. Prav tako je društvo obdarovalo več brezposelnih slovenskih delavcev. Zaradi tesnejše povezanosti članstva med seboj je društvo prirejalo družabne večere, ki so nudili članstvu pošteno zabavo. S temi večeri se je med članstvom zelo poživila družabnost ter so se v društvo pritegnili mnogi, ki so prej iskali zabavo drugod. — Veliko pozornost je posvečal odbor tudi gojitvi slovenske pesmi. V začetku leta je imelo društvo samo moški zbor, letos pa je ustanovilo tudi mešani zbor, ki ga spretno vodi g. Janežič. Sredi junija so društveni člani napravili skupen izlet v Vršac, kjer so jih tam mošnji Slovenci prav lepo sprejeli. Društvo razpolaga danes že s precej bogato knjižnico, ki se iz leta v leto spopolnjuje; knjižnica ima danes 1200 del, od teh 814 slovenskih, 341 hrvatskih in srbskih in 45 v drugih jezikih; knjižnico so tudi to leto močno podprli stari dobrotniki beograjskega Prosvetnega društva g. predsednik senata in prosvetni minister dr. Korošec, g. minister dr. Krek, g. senator Šmodej in drugi. Število članov se je letos pomnožilo za 33 novih članov. Društvo se je letos začelo zanimati še posebej za slovenske otroke, ker v Beogradu ni zanje primernih mladinskih organizacij ne otroških vrtcev. Pripravilo je posebne otroške sestanke, na katerih je poskrbljeno za dobro nadzorstvo in kjer se otroci lahko pri-

jetno zabavajo. Društveni odbor je že ustanovil tudi mladinski pevski zbor, ki se prav lepo razvija. Na občnem zboru je bil v glavnem izvoljen dosedanji odbor z g. Knafelcem na čelu, ki med drugim pripravlja proslavo 10. letnice obstoja Prosvetnega društva v Beogradu.

Nova jadralna letala

Južna Srbija je 13. oktobra t. l. doživela lepo narodno slavnost. Krščenih je bilo 12 novih jadralnih letal iz skupljanske jadralne šole. Nj. Vel. kralja Petra II. je zastopal letalski podpolkovnik Zdenko Gorjup. Iz Beograda so prispeli z letalom tudi predsednik kr. vlade Dragiša Cvetković, vojni in mornariški minister general Milan Nedić, minister za telesno vzgojo Dušan Pantić, letalski poveljnik general Bora Mirković in predsednik Aerokluba Sodermajer ter mnogo drugih odličnih osebnosti. Kraljevega zastopnika, predsednika vlade in ostale ugledne osebe je pozdravil general Dragiša Kovačević, predsednik oblastnega odbora Aerokluba, ki je prikazal napore in zgodovino našega letalstva na jugu. Povdaril je posebno veliko ljubezen naše mladine na jugu za letalstvo. Na koncu govora je general Kovačević vzkliknil Nj. Vel. kralju Petru II., knezu namestniku in svobodnemu jugoslovanskemu dnevu. Te besede je zbrano ljudstvo sprejelo s silnim navdušenjem in vzkliki. Za tem je bilo krščenih 12 jadralnih letal. Prvo jadralno letalo je krstil predsednik vlade Dragiša Cvetković, ki se ga ob tej priliki srčno pozdravljali. Predsednik vlade je krstil svoje jadralno letalo na ime "Babuna", po planini, kjer so naši četniki vodili hude boje. Ko se je pokazal minister Nedić, je zbrana množica začela vzklikati naši hrabri vojski. Minister Nedić je svoje jadralno letalo krstil na ime "Obilic". Po krstitelji letal je imel minister vojske in mornarice sledeči govor: Dragi bratje, Skopljanci! Prišel sem v carsko Skopje, večni spomin naše stare slave in veličine, da vas vidim in da vas pozdravim. Prišel sem na jug, kjer je vse kar imamo, vzvišeno in veliko in kjer je naša najslavnejša zgodovina. Kamor koli gremo, vsaka ped zemlje je namočena z najplemenitejšo krvjo srbskega naroda. Njegovi največji junaki so delali tukaj in delajo, junaki preteklosti, sedanjosti in bodočnosti. V tej klasični zemlji so vznikle najvzvišenejše ideje, s katerimi se je srbski narod hranil skozi stoletja. Srbski narod je pravičen, noče tujega, toda ne da svojega. V tem se srbski narod razlikuje od drugih: Nikdar od nikogar ni pričakoval, da bi mu kaj podaril. Vse to

si je priboril s sabljo in svojo krvjo. Mi nismo bogati z blagom, bogati pa smo z našo slavo, našo svobodo in našo pravico, da živimo. Mi smo pripravljeni, da za vse te dobrine umrjemo. Jaz sem vam hotel in moral povedati brez oklevanja. Tudi to lepo modro nebo, ki ga vsak dan gledamo, tudi to je naše in je dokaz naše pravice do dediščine naših žrtev. Tudi to nebo mora biti svobodno, ker je to nebo najlepše nebo v Evropi. Da ga res ljubite kakor svoje življenje in da ga hočete narediti za našega, ste zgradili celo jato letal, da ga boste branili s svojimi prsmi in s krili letal. Za to veliko narodno delo vam dajem priznanje v imenu vrhovnega zapovednika državne oborožene sile Nj. Vel. kralja Petra II. Govor ministra Nedića je množica sprejela z burnimi vzkliki kralju, knezu namestniku, Jugoslaviji in naši hrabri vojski.

DAVEK NA POTROŠNJO V GOSTILNAH V ZAGREBU

V Zagrebu že pobirajo davek na potrošnjo v gostilniških lokalih po enajsti uri zvečer. V nočnih lokalih polirajo po 20% na celotni račun, v restavracijah po 15%, v gostilnah in drugih podobnih lokalih pa po 10%. Uvedbi te nove davščine so se ljudje takoj začeli upirati in je morala policija večkrat posredovati. Pokazalo se je, da ljudje navzlic davščini pridno obiskujejo nočne lokale in da zapravljajo prav tako vneto, kakor so poprej. Ves nabrani denar gre v korist mestnega bednostnega zaklada. Občina računa, da bo nabrala tako okrog 5 milijonov dinarjev, s katerimi bo skušala olajšati bedo siromakov čez zimo.

PROTI ŽIDOM TUDI NA HRVATSKEM

Hrvaški ban dr. Šubašić je s posebno uredbo razširil veljavo protijudovskih zakonov tudi na področje bavinovine Hrvatske. Poslej bodo tudi na visokih, srednjih, nižjih in strokovnih šolah, katere je nedavno predpisala vlada. Prav tako bo tudi na Hrvaškem veljala uredba, ki prepoveduje judom trgovati s predmeti ljudske prehrane. Tako dobe te uredbe šele polno veljavo, kajti prav na Hrvaškem je judovski element po številu zlasti pa po svoji gospodarski moči najbolj močan.

Beograjecan zamislil nove vrste letalo

Konstruktor letal Drago Bešlin iz Beograda je prišel na zamisel posebne vrste letala. Bešlin se je že dolgo bavil s sestavljanjem letal in načrtovanje naredil letalo, v katerem pilot ne sedi, temveč leži na trebuhu. Sprva so strogovnjaki in letalci nasprotovali njegovi zamisli rekoč, da je najbolj prirodna drža pilota takaka, kakor je v naravi, torej ne na trebuhu. Bešlin pa je navzlic nasprotovanju izdelal tako letalo in dosegel z njim v vsakem pogledu velik uspeh, letalo je bilo izdelano v eni

domačih letalskih tovarn. Preizkusil ga je poskusni pilot Aleksić in se o njem nadvse pohvalno izrazil. Letalo je lovsko. Prednost je v tem, da ležeči pilot leti zmerom v isto smer kakor letalo in zato pri njem ne nastopa vrtočlavica v tolikšni meri kakor pa pri drugih letalih, zlasti pri letalih, ki napadajo v strmoglavem poletu in se morajo iz navpičnega poleta hitro okreniti v vodoravni let. Ugotovili so, da vzdrži pilot v ležečem stanju dvakrat večji pritisk kakor pilot v doslej znanih letalih strmoglavcih. Poleg tega je sedaj kabina letala manjša in nižja in zato je manj zračnega upora, brzina pa avtomatično večja. Pri poskusih so ugotovili, da ima letalo za 15% večjo brzino kakor pa enako letalo s kabino za sedečega letalca. Poskusni pilot je našel še eno prednost: pilot stalno gleda z obrazom proti zemlji, ima bolj točen razgled, obenem pa ima stalno pred očmi tla zlasti tedaj, kadar pristaja. S takim letalom je mogoče izvesti vsako akrobacijo in vsak obrat v dvakrat manjšem prostoru, kakor pa je bilo to doslej. V Zemunu bodo še naprej nadaljevali s tem letalom in bodo temeljito preizkusili vse njegove možnosti in prednosti. Toda že samo dejstvo, da je na tako idejo prišel Jugoslovčan, pomeni nedvomno uspeh mladega jugoslovanskega letalstva in prizadevnosti ljudi, ki služijo napredku letalstva.

TRGATEV V DALMACIJI SE NI KONČALA

Po oceni strokovnjakov bo letošnji pridelek grozdja, zlasti pa okrog Šibenika, obilen, približno za 30% večji kakor pa lani. Tudi po kakovosti bo grozdje odlično. V nekaterih krajih bo sicer manj grozdja, vendar se na splošno lahko reče, da bo letina dobra. Odstotek sladkorja v moštu znaša po 14 do 21 %. Lanske zaloge vina so že popolnoma izčrpane in zato bo verjetno tudi novo vino šlo dobro v promet, posebno zaradi tega, ker povsod drugod v državi še zdaleč niso pridelali toliko grozdja kakor v Dalmaciji.

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

ZOBOZDRAVNIKA
DRA. SAMOILLOVIĆ
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

TALLER DE CARROCERIAS
"EL RAPIDO"
IVAN CERKVENIK
Barvanje sistema "Duco" —
Tapeiranje — Prevlaka — Kabine — Karoserije — Popravljanje blatnikov
ENTRE RIOS 310 QUILMES
U. T. 203 - 1298 Quilmes

Slovenska restavracija

ima vedno na razpolago svežo in dobro hrano, najboljša vina ter vedno sveže pivo.
Gostje imajo na razpolago tudi lepo urejeno ZIMSKO in LETNO KEGLJIŠČE.
MARIJA SANCIN
JORGE NEWBERRY 3372

Slov. Babica

FILOMENA BENES-BILKOVA
Diplomirana na Univerzi v Pragi in v Buenos Airesu
Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

Krojačnica 'Gorica' Franc Leban

WARNES 2191 Bs. Aires
Nasproti postaje La Paternal

Krojačnica

Izdelujem obleke po najnovejši modi. — Cene zmerne.

Rojakom se priporoča

Peter Capuder

AYACUCHO 975, U. T. 41-9718
Buenos Aires

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah.
Odpri tudi ob nedeljah.
Atelje **MARKO RADALJ**

Facundo Quiroga 1325
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firno,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCO KLANJŠEK
Marcos Sastre 4363
Villa Devoto U. T. 50 - 0277

obrnite se na rojakinjo
KADAR ISČETE SLUŽBE

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

Trgovina čevljev

BEI TRAM

Vsakovrstna izbira čevljev in copat.

Dto. Alvarez 2288 — Paternal
Buenos Aires

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost. razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni
Dr. A. AZAGUIRRE.

Imamo zdravniške specialiste za bolezni na pljučah, obistih, jetrah, želodcu, živčevju, glavobol in revmatizem.

Zenske bolezni.

Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.

RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRIČNO ZDRAVLEJNJE.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 900)

ZANIMIVOSTI

Pomorske bitke

"Največja pomorska bitka vseh časov", imenujejo časopisi številne bitke na bregovih Norveške, ki so v drugem in tretjem tednu aprila je male sapo vsemu svetu.

Splošno ni dobro preveč opletati s superlativi. Toda priznati je treba, da v tem primeru beseda "največja" ni bila odveč. V prejšnji svetovni vojni, ki ni vsebovala mnogo pomorskih bitk, je bila ena zares velika, in sicer pomorska bitka v Skagerraku. A ta bitka, ki je priložila angleškega admirala Jellicoea, je trajala komaj štiri ure...

Svetovna zgodovina je polna velikih pomorskih bitk, ki so za večno vklesane v spomin človeštva, ki pa vendarle malo vemo o njih. Vemo za veliko zmago atenskega poveljnika Temistokleja v slavni pomorski bitki pri Maratonu. Toda ime Maraton je znano zaradi vesti o zmagi, ki jo je prinesel neki sel peš v Atene, kamor je po štiri in dvajsetih urah pritekel prvi "Maratonski tekač", in je komaj še sopoč izustil "zmaga" in se je nato mrtev zgrudil na tla. Nič drugače ni z drugimi velikimi pomorskimi bitkami v zgodovini; tako z ono, ko je bila uničena španska "armada" ali z bitkami pri Trafalgarju ali pri Sebastopolu in pri Port Arturju.

Klasični pomorski narodi so bili razen že imenovanih Atencev, Feničani in njihovi nasledniki v zahodnem Sredozemlju — Kartaginci — medtem ko je bila vojaška moč Rimljanov bolj na kopnem. Srednji vek je bil jako "pomorski" vek, navzile križarskim vojnem, ki so se pa navadno vršile na kopnem. Le Normani so bili tedaj izjema.

V začetku nove dobe, v veliki dobi odkritij, je stopila vrsta pomorskih narodov na dan, tako Portugaleci, Holanci in narodi iz zgornje Italije, zlasti Benečani in Genovčani. Šele v 17. stoletju je potem polgoma začela prihajati na površje Anglija, ki je dandanes prvi pomorski narod na svetu, in šele v 18. stoletju je stopila dejansko na svetovnem morju v ospredje. Slava ameriškega brodograditelja izvirala iz pomorske bitke pri Manilli, ki je hkrati dokončno pokopala pomorsko oblast Španije; še mlajša in komaj preizkušena je mornarica Japonske.

Po drugi strani pa imamo pristne in izrazite pomorske narode, ki so prvovrstne sile kopne zemlje, kot so na primer Rusija, bivša Avstro-Ogrska in Nemčija. Prvi poskus Nemčije, da si zgradi brodogradnjo, izvirala iz leta 1848, ko je frankfurtsko narodno zborovanje sklenilo, da naj se ustanovi nemško državno brodogradništvo. — Hanibal Fischer, lastnik ladjedelnice, je prejel naročilo, naj zgradi prvo nemško bojno ladjo. Ta je naročilo zares izvršil, a ko je spodletel poskus, da bi ustanovili skupno nemško državo, je bilo konec tudi nemškega brodogradništva in ladjo Hanibala Fischerja so v Wilhelmshafenu prodali na javni dražbi. Šele čez 50 let nato, in sicer po naredbi cesarja Viljema II., se je Nemčija obrnila spet k morju, in admiral Tirpitz je zgradil prve nemške oklopne križarke. Vendar Nemčija le ni postala še prava pomorska sila.

Oče francoskega vojnega brodogradništva je veliki francoski politik Colbert, minister Ludvika XIV. A po njegovi smrti je njegovo delo kmalu propadlo in je šele v prejšnjem stoletju vstalo. Pristne pomorske

pokrajine so Bretonska, Gaskonja in Normandija. Še dandanašnji so častniki in pomorščaki francoske trgovske in vojne mornarice večidel domačini iz teh pokrajin.

Spet in spet se uresničujejo besede, da se zgodovinski dogodki ponavljajo. Pisec zgodovine, ki hoče zbrati kroniko svetovnega morja in tozadevnih vladarjev, se ne bo treba brigati za mnoge narode. Zadošči bo, če bo opisal zgodovino Feničanov, Vikingov, Portugalec, Holancev in Špancev, slednjič še Angležev in njihovih sorodnih narodov, to je pol ducata narodov, ki že iz pradavnih zgodovinskih časov do teh dni obvladajo svetovna morja.

Nova bojna umetnost tankov

Vojaški strokovnjak piše: Ko so se pred 25. leti po bojiščih Flandrije prvič pojavili novi bojni angleški in francoski oklopni vozovi ali tanki, je bila to novost brez primere, vendar so se dali z granatami in strojnimi deloma ugnati. V sedanjih vojni pa nastopajo že drugi tanki, ki so spričo njih iz bivše svetovne vojne precej drugačni. Sedanjí tanki so predvsem bolj gibljivi; zmanjšala se je ploskev za zadetke nasprotnika; ropot motorjev in kolesja je tišji, strelske line so spetno prikriti, tako da so zdaj bolj težko ranljivi. Kolesje je na prožnih jeklenih trakovih, ki se kakor gosenica giblje in vije po slehrenih tleh, bodi po kamnitih pregradah, bodi čez jarke in ceste, bodi navkreber, bodi navzdol po strminah, celo čez vodovja — to vse so lastnosti sedanjih tankov. Plini ne morejo vhaleti v notrino; opremljeni so z aparati manje navodil. Oboroženi so s strojno brezžično sporočanje in sprejemniki in topovi.

Obseg njihovega delovanja se je razširil na tri strani. Sorodnemu orožju pripravljajo pot skozi sovražne postojanke. Spremljajo udarne čete pehote in pionirjev. Brezobzirno se kotatijo prav tik do utrdb ali kazemat in navalijo nanje, v varstvu svojega oklepa in zaščitne sprednje plošče, z ognjem svojega orožja. Pomandrajajo zapreke pred utrjenimi črtami, gnezdišča strojne v pred- in medpolju, in drugo orožje, ki se jim upa zoperstavljati. Na nobeno pot niso navezani. Če je cesta po sovražniku neprehodna, pa zavijejo kar počez v loku in prebredo tudi reke in močvirja. Drzno prodirajo prav do mostov čez reke in prekope in ovirajo presenečene straže, da ne razstrelijo mostov. Če pridejo prepozno, če je most že sručen v zrak, tedaj prevzamejo v varstvo pehote, ki se na čolnih iz gumijastih cevi prevaža čez reko, in pa pionirje, ki brž začno pripravljati začasen prehod ali popravljati most. To nalogo opravljajo večidel v četah ali skupinah v najtesnejši zvezi s pehoto.

Tanki s svojim težiščem odločajo na odprtem bojišču o poteku boja. Na stotine se jih vali v treh, štirih valovih (skupinah), na širini malo kilometrov z brzino po 30, 40 do 50 km na uro proti sovražnikovim frontam. Bombniki strmoglavci jim pomagajo kot ogenj bljuvajoči tanki iz ozračja. Tudi iz tankov bruha smrt in pogin. V tem ognjenem jurišu se razdrobi vse, kar je na prvi bojni črti; tanki in bombniki pometejo in pomandrajajo vse.

Ko je zasekana vrzel v sovražnikove vrste, tedaj se vržejo tanki, ne meneč se za kako nevarnost, globoko v zaledje sovražnikov dežele; spotoma sipajo smrt po cestah, zapirajo pota sovražnikovim četam in tako s to novo taktiko dosežejo zmago.

V zvezi z bombniki in izvidniki Organizacijsko so tanki ali bojni vozovi združeni v posebne zveze z motoriziranimi strelskimi polki, z motoriziranimi izvidniškimi oddelki, in s protitankovskimi oddelki, z motoriziranim topništvo, s pionirji, s poročevalskimi in zaščitnimi četami. Tovariši v orožju naj jim bodo v pomoč v napadanju in obrambi, v izvidništvu in strelskih pripravah in v obdržanju zasedenega ozemlja. Zvesti zavezniki tankov so tudi letala, zlasti izvidniška leta-

la, ki jih poučijo o položaju sovražnikov, dalje bombniki strmoglavci (nemško kratko: "Stuka") — Sturzkampfflugzeug — bojno letalo za strnoglavljenje), ki s svojimi bombami učinkovito posegajo v boji.

Seveda ne smemo pozabiti, da je velikega pomena dejanska in pasivna bramba proti tankom s topovi majhnega kalibra, z večjimi topovi, s strojnimi, s tankovimi minami in tankovimi pastmi, tako da spričo zadetkov topov in strojne tudi tankov oklep ni zmeraj varen. Vendar so dogodki pred nekaj meseci pokazali, da so tanki prvovrstno orožje, ki s svojim naglim prodiranjem in učinkovitim orožjem dosega največje uspehe in postanejo povsod gospodarji položaja. Tanki so izzvali pravcato revolucijo bojnih načinov v tej novi strašni vojni.

Okrog Triglava

Bilo je ob enajstih dopoldne, ko smo prispeli v Triglavski dom. Počitek pri studenčku, slikanje na snegu in opazovanje vrhov nas je zadržalo. Sicer pa se nam ni nikamor mudilo. Naš namen je bil še isti dan popoldne doseči vrh Triglava. Komaj pa smo posedli, da se nekoliko odpočijemo, so se začeli zbirati temni oblaki okoli vrha Triglava in videti je bilo, da ne bo z vrha nobenega razgleda. V takem primeru pa je ves trud zaman. Ni nam ostalo drugega, kot čakati prihodnjega jutra, da bo vreme zopet ugodno. Ker pa je bil naš namen naslednji dan h koči pri sedmerih jezerih, smo sklenili prenočiti v Aleksandrovem domu in od tam zgodaj zjutra naskočiti vrh Triglava.

Iz Kredarice do Aleksandrovega doma sta dve poti. Ena pod stenami Malega Triglava, ki vodi čez strma in zato nevarna snežišča; druga pa vodi pod snežišči. Ker ni v daljavi skoraj nobene razlike, smo se odločili za drugo pot.

Od Triglavskega doma je ta pot strmo navzdol proti Vodnikovim kočam. Pod snežišči krene spet strmo navzgor in se združi na z žico zavarovani steni Malega Triglava z gornjo potjo.

Po 40 minutni hoji smo bili v Aleksandrovem domu, 2404 m. To je ena najlepših koč SPD. Leži na mali planoti na južni strani masiva Malega in Velikega Triglava nad planino Velo polje. Krasen je razgled proti jugu, vzhodu in na jugozahodne vrhove.

Moderno urejena enonadstropna zgradba. V pritličju so jedilnice in kuhinja, v prvem nadstropju sobe s posameznimi posteljami, v podstrešju pa so skupna ležišča.

Vreme se je proti večeru zboljšalo. Zrak čist kot ribje oko in razgled nepopisno lep. Sončni žarki, ki so postajali čedalje bolj krvavo rdeči, so oblivali vrhove Malega in Velikega Triglava. Od zahoda je potegnil veter, kakor bi hotel pred nočjo počastiti Njega, ki bo na zatemnelo nebo poslal tisoče lesketajočih se zvezd. Medtem je nastala mehka noč, ki so jo obsevali milijoni zvezdic. Posedli smo okoli mize. Vsa družba je bila prav židane volje, posebno še, ko nam je oskrbnika koč postregla s prav okusnimi žganci. Tedaj so se nam šele raznežili obrazi, smeh se je razlegal iz jedilnice, v katero smo se bili strpali, ki ni pojenjal niti potem, ko smo bili v spalnici. Največ smo se smejali humoristu iz Beograda, rojenemu nekje v Sloveniji, ki jih je kar iz rokava stresal. Slednjič smo le pospali.

Družba teh gospodov, po govoru Hrvatov, nas je prebudila. Medtem ko so se drugi pripravljali, sem stopil pred kočo in pogledal naokoli. Bil je neverjeten pogled. Sanje bi ne mogle biti tako fantastično lepe. Velikanska grebena Malega in Velikega Triglava sta v oslepljajočem zagonu bliskovito padala prvi proti Kredarici, drugi proti Italiji. Hrapava, divja, nerodovita skala, povsod rjavkaste, sivopepelate, rdečkaste, temnomodre gore. Na vrhu Triglava, na prečnih škrlinah bel, osirotel in slaboten oblček, prozoren kakor kometov rep. Prišli so še trije od družbe in v svitu jutranje zarje smo krenili štirje proti vrhu Triglava.

Po gruščnati poti prideš k južni steni Malega Triglava. Tam zavije pot na desno skozi Vratec na malo polico, dalje na levo po jugovzhodnem hrbtu Malega Triglava po dobro zavarovani poti na vrh 2725 m visokega Malega Triglava, kjer se združi pot z ono s Triglavskega doma.

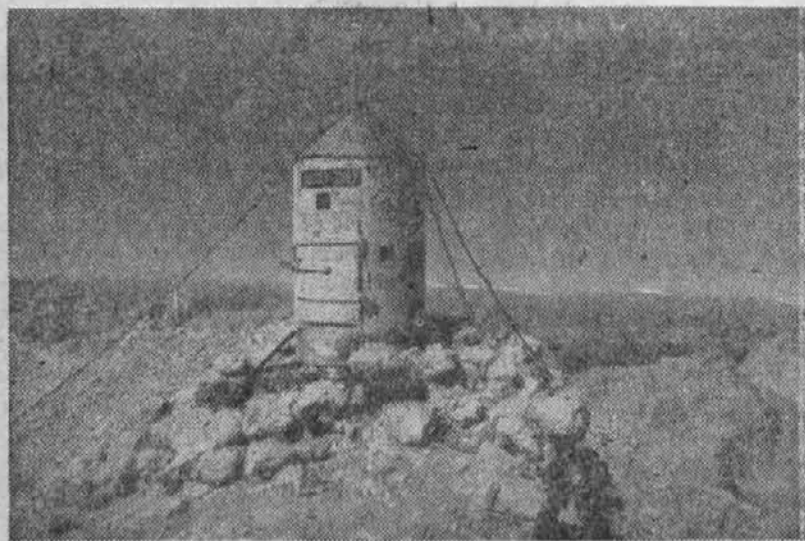
Po ozkem grebenu te vodi pot na sedlo med Malim in Velikim Triglavom. Tam opazimo marmornato ploščo z napisom: "In piam memoriam Marci Pernhart, qui primus Triglav panorama depinxit. * 6. VII. 1824, † 30. III. 1871. (Pernhart je bil korški Slovenec, znamenit slikar gorâ). Končno prideš na rob Velikega Triglava, po katerem se vzpenjaš na 2863 m visok vrh. Nekako v sredini roba zagledaš na skalo pritrjeno črno marmornato ploščo z napisom: "V spomin Valetinu Vodniku, ki je bil na Triglavu 20. avgusta 1795."

"Sklad na skladu se dviguje Golih vrhov kameni zid, Večni mojster ukazuje: "Prid" zidar se les učit!"

Ob stoletnici postavil Aljaž in Matjan."

Pet in petdeset metrov pod vrhom je v skalovje vsekana kaverina "Staničevo zavetišče", v velikosti 2.200 × 2.20 × 2 m, v katero se lahko zateče ob nevihti 10 do 15 oseb.

Sonec še ni bilo izšlo, ko je bila nas četvorica nad Vratec Malega Triglava, in gore so bile videti tem strašnejše, čim svetleje je postajalo. Prispeli smo na vrh Malega Triglava. Tedaj se je pokazal v svitu vzhajajočega sonca povsod vidni ogromni rdeči vrh Velikega Triglava. Gol od temna do tal, kakor bi bil kup gline, ožgane kakor opeka. Očara joč pogled na rdeče vzhajajoče sonce. Tedaj opaziš na vrhu Triglava okrogel stolp, podoben velikemu možnarju z odprtino navzgor. Kot skrivnostna stražnica, postavljena tam na vrh, se mi zdi ta stolp kot najvišji izraz človeške drznosti, kakor smeli krik zagnan v sonce, v živžganje vetra na odprtem morju in v globino zemeljskih prepado.

Aljažev stolp na Triglavu

Neizrekljiv zanos te poganja naprej do njega. "Aljažev stolp" stoji zapisan na njem. Odpreš železna vrata. V 1.90 m visokem in 1.25 m širokem stolpu je prostora za šest oseb. Ima razgledna okna, okrog in okrog v notranjosti pa naslikana panorama iz vrha vidnih gor. Pred stolpom se nahaja železna skrinja, ki je bolj štedilnik kot skrinja podolna. V njej sta štampiljka in spominska knjiga.

Vse naokrog očarujoč razgled. Na jugozahodu morje, na zahodu dolina Soče, na severovzhodu Visoke Ture, na severu Koroška, na vzhodu Gorenjska in del Ljubljane, na jugu Bohinj. To je poezija prirode, ki jo človek uživa, z vsem svojim srcem. Vpišeš se v spominsko knjigo, ožigosah razglednice, če jih imaš s seboj, in kreneš zopet navzdol, kajti čas ti je stalno za petami. V eni uri

hoda smo bili spet v Aleksandrovem domu.

Po mali zakuski je krenila vsa družba proti sedmerim jezerom.

Od Aleksandrove koč se vije pot proti jugozahodni smeri strmo navzdol. Kmalu krene proti zahodu in čez pol ure prispeš po dobro zavarovani poti ob južnem hrbtu Velikega Triglava, na pot po skalah v polkrogu okoli Šmarjetne glave na sedlo Dolič 2151 m. Pri mejniku med Jugoslavijo in Italijo krene pot proti jugu. Nekoliko časa greš po ravlini, po snegu pod stenami Kanjeveca 2568 m, kmalu pa se začne vzpenjati strmo navzgor po gruščnati poti, ki pa je letos pod snegom na sedlo Hribarice 2337 m med Kanjevcem in Šknednjevcem. Še enkrat se ozreš nazaj na Triglav in Aleksandrovo koč in greš dalje po širokih kamenitih ploščah z mnogimi snežnimi kotanjami. Kmalu prideš na pot pod Zelnarico 2320 m, od koder se ti odpre lep pogled na dolino Sedmerih triglavskih jezer ali Zajezero imenovano. Tu zagledaš III. jezero ali Zeleno jezero ali Jezero Podhribarice imenovano, ki leži v višini 1987 m. Lepo blede zelenkasto jezere, ki ima v sredini temen tolmun. Ne daleč od III. jezera na severozahodu leži II. jezero ali Rjava mlaka ali Jezero pod Kanjevcem imenovano v višini 1995 m in I. jezero ali Jezero pod Vršcem v višini 2002 m.

Pri zelenem jezeru stopiš v dolino Sedmerih triglavskih jezer ali Zajezero. V začetku je dolina kamenitna, a kmalu postaja vedno bolj zelena z bujno alpsko floro in na desni strani doline se začne po visoki gorski planini "Komna" razprostirati gozd. V pol uri prispeš do IV. jezera "Veliko jezero" imenovano. Leži pod Zelnarico v višini 1870 m. Ono je od vseh največje in najgloblje jezero. Od tod tudi njegovo ime. Kmalu se prikaže 2092 m visoka "Tičarica", pod katero leži koč "Pri triglavskih jezerih".

Predno prispeš h koči, opaziš močan izvir kristalno čiste vode, ki po kratkem toku izgine pod zemljo in

napolnjuje nevidno V. in VI. jezero. To je očitno gornji izvir Savice, oziroma Save Bohinjske.

Koča pri Triglavskih jezerih leži v višini 1683 m pod Tičarico. Od Aleksandrovega doma imaš 4 ure, od Zlatoroga 3 ure hoda. Lepa, le-sena zgradba leži na slikoviti planini v dolnjem delu doline Zajezero nad V. in VI. jezerom. Krasna alpska flora in lepi izprehodi te vabijo v ta planinski raj. Iz koč imaš krasen pogled na V. jezero, ki tvori s VI. malo nižje ležečim jezerom v slučajno visoke vode, eno samo jezero.

Bilo je že pozno popoldne, ko smo prispeli v koč. Vsa družba je ostala v koči, da bi nadaljevala pot šele naslednji dan proti koči na Komnu in koči na Voglu; le moja malenkost se je pridružila dvema gospodoma iz Zagreba in odšli smo proti Bohinju.

Ugodna prilika

PISALNE in ŠIVALNE STROJE, RADIO APARATE, KUHINJE in PEČI na petrolejski piln DVOKOLESA, DRAGULJE, KALEFONE, PORCELANA NASTO in ALUMINJSKO POSODO i. t. d. dobite lahko po isti ceni kakor v trgovini na mesečne obroke.

Obrnite se pisмено na: "AGENTURA", SARMIENTO 299, ofic. 358, Bs. As. — ali pa po telefonu na 31 - Retiro - 1637, od 9—12 h.

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hranó. Prostori pripravi tudi za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik

EMIL ŽIVEC

Osorio 5085 — La Paternal

Dr. Nicolás Martín

ODVETNIK

ZA TRGOVSKE ZADEVE

Posvetovanje za naročnike Slovenskega lista brezplačno.

A R E N A L E S 1361

U. T. 41-3520, Buenos Aires

Utrinki izpod Akonkague

V jasnem opoldanskem soncu je blestela Akonkagua on dan. Gospod Jože je postal in obstrmel. Saj je to pogled na Triglav iz Dovjega. V jasno nebo kipi velikani in zape-ljivo vabi... Kako ne bi človek na-pravil teh par stopinj. Saj se zdi da je komaj za ped daleč, tako jasen je pogled skozi prozorno gorsko ozračje. Kdo ve, če ne bo gori oko doživelo nekaj privid gorenske de-že, modrega blejskega jezera in tam doline, ki v daljini bo mrlelo v medli kopreni ljubljansko mesto...

Tako je stopal in spet postal za-mišljen in spet započel pogled tja gori v Akonkagua gospod Jože.

Pod njim je drvel gorski potok, za njim je vršala avtomobilska ce-sta, ki je bila v tistem času polna prometa. Skozi Puente del Inca brze stotine voz tisti čas v zeleno dežel-o Čile. Saj tja je bil tudi naš gospod Jože namenjen.

Toda Akonkagua je bila kakor za-čaran grad, ki ga je z neodoljivo silo vlekla nase in so bili prazni nje-govi napor, da bo zmagal opojno silo, katera mu je skozi oči osvaja-la sree. Bil je strasten planinec in... spet je postal in započel oči v jasne obrise mogočne gore, ki je kralje-vala nad visokim obzorjem.

Kdo ve, tako je tkal naprej misli: morda pa ga sprejme Link v druž-bo? Ko bi le kmalu prišel! Nikdar več ne bo prilika tako ugodna.

V petek so ga pričakovali. Kar nestrpen je postajal gospod Jože, ker ga še ni bilo.

Konečno se je vendarle nekaj zga-nilo gori nekje med gorami. Vse bolj določni so postajali obrisi sa-motnega jezdeca in — bil je Jurij Link.

Bilo je to v petek 23. februarja. Dolge sence so se kmalu prelile v mrak, nebo pa je zablestelo v nu-ljono zvezd, ki so mirno gorele nad silno gorsko pokrajino.

Kakor divji mož, taka je bila Lin-kova prikazen. Gori v višini se nih-če ni menil za mestne formalnosti, brada je pa po svoje rastle. Kakor prikazen iz daljne dežele bajnih skrivnosti in zakladov je stal med njimi in vsi so vprašajoče gledali vanj, vsi pazno poslušali neslutene novice.

Tudi gospod Jože je prisluhnil.

Toda zastoj je iskal prilike, da bi prišel v besedo z vodjo ekspedicije. Rad bi sprožil besedo na samem, med štirimi očmi, toda prilike ni bilo.

Prišla je sobota 24. febr. Jasen gorski dan je žarel nad planinami, spet je zapeljivo vabila Akonkagua.

Spet je gospod Jože strmel v ble-stečega velikana. Malo vstran teče cesta, ki je že oživela. Voz za vo-zom so drveli dalje, nekateri so po-stali za hip v Puente del Inca, drugi so bili namenjeni prav do tam, bo-disi kot gostje za par dni, bodisi kot obiskovalci svojih bolnikov, ki so bili na zdravljenju v slovitih to-pličah tistega kraja. Puente del In-ca je namreč poznan kot zelo izdat-ne toplice. Tam skozi hiti vsak te-den trikrat omnibus v Čile. Tisto soboto je bil namenjen gospod Jo-že, da pohiti tja proti zapadu. Toda preveč zapeljiva je bila gora.

Pribrzel je omnibus. Bili so kri-tični trenutki, v katerih se je odlo-čala usoda človeškega življenja... Jutri je nedelja, tako je prevdarjal gospod Jože in tam gori v višavi so tudi ljudje kristjani, ki bi jim bilo treba božje besede... Samo malo tja gori v višave! Za dan ali dva! Na Plaza de Mulas samo, tako je že-lel in... omnibus je odšel brez nje-ga.

Nestrpno je iskal gospod Jože priliko, da pride v besedo z Lin-kom. Šele po kosilu ga je dobil sa-mega in kmalu sta bila edina, da bi se gospod Jože pridružil za kak dan, da bi v nedeljo 25. febr. imel mašo za planince.

V Puente del Inca žive tudi naši rojaki. Ludvik in Paulina Mahnič sta našla tam svoj začasni dom. Že nekaj let je tega kar živita tam. Ona dva sta bila torej zadnja ro-jaka, ki sta stisnila roko v posled-nje slovo gospodu Jožetu. Gotovo bo zanimivo za vse rojake izvirno poročilo o usodnem poslovilu rajne-ga gospoda Jožeta.

Takole se glasi pismo gospodu Serdoču, ravnatelju salezijanskega zavoda v Mendozi:

16 marca.
Častiti gospod duhovnik!
Vam hočem naznatiti žalostno no-vico od duhovnika Jožeta Kastelica.

Ko so prišli iz Mendoze sem, so bili tukaj od četrtka pa do sobote. Ta dan so šli z Nemcem g. Linkom na hribe. Hoteli so iti na Aconcagua, a včeraj je sporočil g. Link, da je že 8 dni okar se je zgubil duhovnik Jože Kastelica, da ga iščejo. Tukaj vsi obžalujemo, ker govorijo, da ne more biti več živ. Jaz mu nisem pu-stila iti v te hribe, ali on je odšel ta-ko veselo. So mi rekli, da nikoli več ne bodo imeli takšne prilike kakor sedaj. So mislili iti samo 5.500 metrov visoko. G. Link, jih iščejo vsi obupani.

Par dni na to je bilo pisano sle-deče pismo:

Dobila sem Vaše pismo, v kate-rem me vprašate po duhovniku Ka-stelicu. Oh, mnogo jih obžalujemo; bili so tako veseli in šli so veselo gori. Oni so prišli sem na 22. 2. Vprašali so za nas, nato so rekli, da ostanejo tukaj do sobote 24. 2. V soboto zjutraj so imeli sveto mašo. Ko je končalo mi rečejo: ne grem danes v Čile; ostanem tukaj do po-nedeljka ker je strašno lepo tukaj. Ko so šli o polne na kosilo, ni jih bilo več dolgo nazaj. Tam so se spo-znali z g. Linkom. Takoj pridejo in mi rečejo: Gospod Link so me pova-bili da naj grem z njimi na te hri-be visoko 5000 m. Jaz sem jim ta-koj rekla: ne hodite; tam je mrz! Oni so mi odgovorili: jaz sem s hri-bov in nikoli več ne bom imel tak-šne prilike kakor sedaj. Bili so zelo veseli. Nato so me vprašali, če jim posodila zimske obleke. Jaz sem rekla da, ali g. Link so šli v kasar-no iskat obleko vojaško. Spodnjo obleko smo jim dali midrugo so

imeli vojaško. Tudi so si vse pripra-vili za imeti sveto mašo gori; poprej ko so šli, sem jim rekla ne hodite; poslušajte me!

Nato so mi dali roko: Grem, moli-te zame! To je bila zadnja beseda. Izročili so mi vse kar so imeli in so odšli. In ni jih bilo več nazaj!... Paulina in Ludvik Mahnič.

Ni bil namen gospoda Jožeta, da gre na vrh Akonkague, toda vaba je bila tako zapeljiva, ko jo je gle-dal iz neposredne bližine iz Plaza de Mulas, da je slednjič sklenil, da izrabi priliko.

Kdor je kdaj živel med gorami, kdor je gledal v Kočno od Gojzove-ka, Triglav iz Kredarice... morda je bil truden! Toda tisti pogled je človeka vlekel nase kot magnet.

Vleklo je gospoda Jožeta, da bi spet plezal po divjih stenah, da bi kljuboval nevarnim ledenikom, da bi izvišine gledal v daljne dalje...

Janez Hladnik

Cerkveni vestnik

10. nov. Maša na Avellanedi za Rastico Kandus in Frančiško Čer-molj. Molitve na Paternalu.

V Floresu ob 13 uri 10. nov. maša za Anton Blaško.

17. nov. maša na Paternalu za I-vana Turk. Molitve na Avellanedi.

V Novi Pompeji se je zbralo zelo lepo število rojakov to nedeljo. Le-po vreme nam je šlo na roke in pri-hiteli so mnogi iz zelo oddaljenih strani. Prav veselo se je glasila na-ša pesem in budila zanimanje navzo-

čih. Mnogi so bili že naši stari znan-ci, ki so nas že pričakovali po spo-minu iz prejšnjih let.

Janez Hladnik

Prireditve za "Du-hovno Življenje"

Prireditve "Na Akonkagu" je lepo uspela. Obilna vdeležba je do-kazala veliko zanimanje rojakov, ki so bili v večini. Bilo pa je tudi zelo lepo število drugih. Posebno iz Flo-resu je bilo videti mnogo znanih obrazov in med temi zlasti izobra-ženih ljudi, ki so poznali pokojne-ga gospoda Jožeta.

Tudi od Linkove ekspedicije je bilo navzočih večje število članov in njegovih prijateljev.

S prireditvijo so bili udeleženci prav zadovoljni. Naše male in veli-ke govornice so se prav lepo posta-vile. Otrci so dali pravo sliko ne-dolžnega otroškega veselja in z obe-ma nastopoma očarale gledalce. Ži-va slika Akonkague s križem in obena zastavama je bila prava u-metniška tvorba.

Z izbranimi pesmicami sta nasto-pila tudi zbora "Slovenskega do-ma" in "Slovenske Krajine", ki sta zapela, "Slovenska Krajina" tri, "Slovenski dom" pa dve pesmi. Obilno ploskanje je dokazalo, da je bil njihov nastop dovršen. In zares je bilo njihovo petje v čast našemu imenu.

Firma Bayer je z ljubeznjivostjo prevzela skrb za kinematografski del.

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljene

Nadaljevanje 203

Subov, pusti me, ali pa bom — — Ne bom, — ne morem, nočem. Z železno močjo je prisilil Subov lepo ženo, da je legla na tla.

— Norec, kaj delaš to? Kočija se bo podrla, konji se bo-do splašili in obo bova strmoglavila v kak prepad, v kako brezdno!

— Tudi če bi se nebo podrla na zemljo, — zakriči Platon Subov divje, — ti moraš sedaj postati mo-ja, — moraš, ali si razumela?!

— Na pomoč! — zakriči obupno Katarina.

Na pomoč! Ha, predrznaj, proč z roko, — proč z roko z mojih prsi!

Tvoj dotik se mi studi! Ali si me slišal? — studiš se mi! Na pomoč! — Na pomoč!

Platon Subov je medtem z drhte-čo roko odpel njeno obleko.

Hahaha, se je nasmejal Platon Su-bov, ko je objemal trepetajočo žen-sko telo pod seboj vedno močnejše in strastnejše, — le kriči, — tukaj te nihče ne bo slišal!

V tej planini ni nikogar, ki bi te sedaj rešil!

— Bog, usmili se me! — zakriči carica.

V tem trenutku pa Subov nenado-ma sliši, da so konji začeli rezga-tati.

To je bilo rezgetanje strahu! Istočasno se konji zgamejo, kole-sa kočije se počasi zasujejo.

— Kaj je to? — vzklikne Katarina, ko se je tudi Subov zdržnil in dvignil svojo glavo?

Katarina odrine Subova in z na-glo kretnjo skrije svojo grudi in go-la ramena pod obleko.

— Ha, — tam, Subov — dvoj-e žarečih, rdečih oči, — neke temne črne pošasti, — na levi in desni, —

na vseh straneh!

Ha, ali vidiš, ti lopov? Ali vidiš, da mi Bog tudi tukaj, v gorovju polotoka Kola pošilja svo-je rešitelje?

To so moji rešitelji, — deset, dvajset, sto! Sedaj me poljublja, Subov, če si tako hraber!

To so moji rešitelji, — volkovi, — volkovi!

165. POGlavJE

Za življene in smrt — Volkovi

Subov krikuje in izpusti carico.

On pogleda okrog sebe in takoj spozna, da je bil Katarinin krik resničen.

Medtem, ko ga je njegova strast zapeljala in se je boril s Katarino v kočiji, se je približalo deset vol-kov popolnoma tiho njuni kočiji.

Dolej se se niso upali napasti.

Volk je sicer krvoloč, toda ven-dar je tako strahopeten in bojaz-ljiv, da napada samo tedaj, ako misli, da je popolnoma varen.

On napada torej samo tedaj ako vidi, da se mu ne bo ničesar zgo-dilo, — ali pa, če je videl kri, ako se je v njemu zbudil živalski nagon.

En skok in Platon Subov se je nahajal zopet na svojem sedežu.

Storil je to, kar je bilo v tem tre-nutku edino možno.

On pograbi uzde in požene konje. Konji zdrvijo kakor puščica.

Subov začne divje udrihati z bi-čem po plemenitih živalih, toda to ni bilo niti potrebno, ker so konji že sami zbrali svojo moč in dir-jali, da so se jim kopita komaj do-tikalna zemlje.

Konji se namreč še bolj boje vol-kov kakor pa človek, po vonju ču-ijo že od daleč njihovo bližino.

Konj, ki živi v kraju, kjer so vol-kovi, jih spozna že po vonju iz ve-like daljave.

On jih voha, čeprav so oddaljeni še nekoliko kilometrov.

On ve, da ga more rešiti le iz-redna brzina, ker je prvi napad vol-kov vedno namenjen konju, ne pa človeku.

Volk je namreč zvita žival.

On napade najprej konja in one-mogoči tako človeku beg.

Tako je kočija drvela s bliskovito brzinjo.

Subov je divje gonil konje.

Toda volkovi niso puščali kočije iz vida.

Drveli so za kočijo in ker so vol-kovi zelo hitre živali, se najde red-kokateri konj, ki jim v skrajnem naporu svojih moči lahko uteče.

— Puško, — zakriči Subov Katarini, — daj mi puško, Katarina, obo-roži se tudi ti! Ali jo imaš?

Katarina se skloni.

Iskala je na tleh puško.

Našla pa je le eno.

Drugo je sunil Platon Subov z nogo iz kočije, ko je hotel proti nje-ni volji carico objemati in poljub-ljati.

— Puško! — zakriči Subov še en-krat.

— Imam samo eno lovsko puško, — odvrne carica Katarina, — toda to si bom sama zadržala, da se bom lahko branila!

— Potem se bom jaz poslužil svo-jega samokresa, — zakriči Platon Subov in vzame samokres iz žepa.

Volkovi so tulili in neprenehoma dirjali za kočijo.

Oči so jim žarele v temi, jeziki so jim pošastno viseli iz gobeev.

Ko se je Katarina ozrla, da bi pogledala za svojimi preganjalci, se je prestrašila, ko je videla, kako ve-liki in močni volkovi so.

— Paziva, streljajva dobro, Ka-tarina, — reče Subov.

Streljaj samo tedaj, če si dobro pomerila.

Koliko pušk — kako orožje ima-va?

— Jaz imam puško, — odvrne Katarina, — razen tega pa še samo-

kres! — To je vse, kar mi je še ostalo.

Koliko imaš ti, ne vem!

— Jaz imam samo ta samokres in to bodalo, — odvrne Subov.

— To je dovolj — odvrne, — s tem bova lahko v najskrajnem slu-čaju ubila teh deset volkov, ki na-ju preganjajo.

Biti morava samo previdna in mo-rava dobro meriti.

Kajti če bova zastoj izgubljala krogla, sva izgubljena!

— Samo če se jih ne bo preveč zbralo, — reče Subov, — nevarnost je v tem, da bo tulenje volkov pri-vabilo še ostale volkove iz gozda.

Ne obotavljajva se zato, — na delo!

Streljajva!

Katarina pomeri na nekega veli-kega in zelo močnega volka, ki se je kočiji najbolj približal.

Znano nam je, da je znala cari-ca Katarina zelo dobro ravnati z orožjem, posebno pa še s puško in samokresom.

Že večkrat je zadivila dvorno družbo s svojim izvrstnim merje-njem in je pri tekmovanju prema-gala marsikaterega vojaka.

V dvoboju z Elizabeto je tudi za-dela svoj cilj, — nevarno je ranila Elizabeto Voronev, kakor se bodo naši čitatelji gotovo še spominjali.

Ona sproži, — in ogromni volk se zgrudi mrtev na zemljo.

Krogla ga je zadela v glavo.

Tudi Subov vstrelil in rani eno žival.

Ostali volkovi so takoj planili na svoja tovariša, ki sta se še gibala v startni borbi, — ju raztrgajo in zač-nejo požirati rdeče kose njunega telesa.

Priročili so si najboljše grizljaje, pri tem pa jim je iz gobeev tekla pe-na in rdeča kri.

Na ta način jim je kočija ušla. Zdelo se je, da so konji slutili, da se bodo rešili le takrat, če bodo po-

dvojili svojo brzino.

Ko sta se nahajala nekaj sto me-trov oddaljena od volkov, ki so se še vedno topli med seboj za plen, reče Platon Subov:

— Mislim, da sva sedaj rešena!

Katarina se ozre.

— So že zopet tu, — vzklikne Ka-tarina. — Volkovi ne zapustijo svo-je žrtve in svojega plena, ravno ta-ko kakor hudobni ljudje, ki so skle-nili, da bodo drugega vrgli v pre-pad in ga osramotili.

Živali so zopet tekle poleg kočije. Ničesar ni koristilo, da je Kata-rina zopet sprožila in usmrtila ene-ga volka, živali so zaostale za neko-liko minut, toda nato so ju zopet začele preganjati.

Volkovi so se podvivali, da bi čim-prej požrli svojega mrtvega tovari-ša, toda nikoli za dalj časa in čez nekaj minut so se zopet nahajali po-leg kočije.

Sedaj pa — se je zgodilo to, česar se je Katarina bala.

Iz gozda se zasliši novo tuljenje. — Divje živali so iz daljave odgo-varjale svojim divjim tovarišem okrog kočije.

Katarina in Subov sta takoj ve-dela, kaj to pomeni.

— Volkovi, — zakriči Subov, — gotovo jih je več sto!

— Potem naj nama Bog pomaga, — odvrne obupno carica Katarina.

— Kaj naj storiva? — vpraša Subov.

— Mislim, da bo vsak odpor za-stoj! — Sedaj se morava pripra-viti na smrt, ker se mi namreč do-zdeva, da za naju ni več nobene re-sitve.

— Da, prav imaš, — opraviha svo-jo molitev, — reče obupno Platon Subov.

Ko je obrnil svojo glavo h Katarini, je carica videla, da se mu je obraz od smrtnega strahu spail, in da so mu zobje šklepetali.

Kako je strahopeten, ta podlež,

Mirko Kunčič:

NAŠA MARJANCA

Včasih po štirih, včasih po dveh naša Marjanca kot medved tacá; žalosten jokec in radosten smeh — vse v enem mehu širokem imá.

Angelček varuh je siromak: vse tja od jutra do pozne noči, ko jo zaziblje v sen pokoj sladak, dela mu hude, prehude skrbi.

Komaj se revež po izbi ozre, že varovanka mu zdrse na tla; kolikor črnih dni v mesecu je, toliko bušk že na čelu ima.

Ves dan nagaja in mater jezi, sitna kot muha, nemirna kot škrt. Mati ji s črnim ciganom grozi — dala je ne bi za biserni grad.

VESELA ZGODBICA IZ VLAKA

Brzi vlak je sopihal z velikansko naglico. Na hodniku II. razreda, kjer so klopi tako vabljivo mehke, je pri odprtem oknu slonel neki potnik in strmel v pokrajino, ki je bežala mimo. Zraven njega je na tleh ležal velik kovčeg.

Pa je prišel na hodnik gospod sprevodnik, ki ima prevažno dolžnost, da ščiplje potnikom vozne listke. Z dostojanstvenimi koraki se je približal do kovčega, ki je brezobzirno zapiral pot na drugi konec hodnika. Sprva ni zinil nobene besede, a bil je hudo jezen nad tem očitnim prekrščenjem potniških pravic. Naposled pa je le zaklical gospodu, ki je slonel pri oknu:

"Prosim, gospod, spravite ta kovčeg proč!"

"Niti na misel mi ne pride!" je odgovoril gospod, ne da bi se bil ozrl.

Sprevodnik je povzdignil glas:

"Tako spravite kovčeg proč!"

"Niti na misel mi ne pride!" je ravnodušno ponovil gospod pri oknu.

Sprevodnik je od jeze postal rdeč kot puran. Odšel je in se takoj vrnil z gospodom višjim sprevodnikom. Višji sprevodnik je gospodu pri oknu uradno strogo zapovedal:

— pomisli Katarina.

Moliti hoče. — Moški in ne zna drugega kakor moliti! — Ali ne more ničesar drugega storiti?

Toda sedaj je zbudil Katarinino pozornost drug prizor.

Videla je, da so se na robu gozda pojavili novi volkovi, — približno štirideset krvoločnih živali.

Takoj so planili proti kočiji.

Novi volkovi so se združili s tistimi, ki so že deset minut preganjali Katarino in Subova.

V trenutku je bila cela kočija z vseh strani obkoljena od volkov.

Toda Katarina se ni bala.

Trikrat po vrsti je sprožila, — trikrat je zadela.

Tudi Subov je imel srečo.

Z enim strelom je ubil nekega ogromnega volka.

Toda to je pomenilo rešitev za kočijo le za nekaj minut.

Medtem ko so namreč ostali volkovi zopet planili na svoje mrtve tovariše, jih razparali in požrli, so jim lahko konji zopet utekli.

Konji so dirjali, kopita so se jim komaj dotikala zemlje.

V njihovih velikih očeh se je svetil smrtni strah.

Sedaj Subovu sploh ni bilo več treba uporabljati biča, — hitrejši konji sploh niso mogli dirjati.

Katarina je že mislila, da sta rešena.

Toda medtem se zopet pojavijo prvi volkovi.

Ko je carica sedaj zopet vstrelila, je zgrešila.

Da, njene roke so drhtele.

Katarina ruska se je tudi zavedla, da ni več rešitve.

Pripravljala se je na smrt, spoznala je, da tokrat ne bo ušla smrti, da za njo ni več rešitve.

Čutila je diš smrti!

V tem trenutku, v trenutku najskrajnejše nevarnosti, se odpira človeška duša, — človek se spominja vsega, kar je doživel v svojem živ-

"Gospod, takoj odstranite kovčeg odtod!"

"Niti na misel mi ne pride!" je v tretje ponovil gospod pri oknu. Obema, sprevodniku in višjemu sprevodniku, se ni posrečilo trdovratneža prisiliti, da bi se bil pokoril.

Na naslednji postaji je sprevodnik stopil po gospoda načelnika. Na hodniku so se medtem začeli zbirati drugi potniki in se živahno pomenkovali.

"Tako odnesite kovčeg s hodnika!" je načelnik zakričal nad gospodom.

"Niti na misel mi ne pride!" je spet odgovoril gospod pri oknu.

Poklicali so samega gospoda orožnika, ki je prišel tja s samokresom, puško in najstrožjim obrazom. Postavil se je naréd in pozval potnika pri oknu:

"Gospod, v imenu postave spravite kovčeg s hodnika!"

"Niti na misel mi ne pride!" je ponovil gospod pri oknu.

Tedaj je iz trupe potnikov, ki so poslušali vse to, stopil starejši gospod in prijazno povprašal trdovratnega potnika pri oknu:

"Slišite, ljubi moj gospod, zakaj pa prav za prav nočete spraviti kovčega proč?"

Potnik pri oknu se je ozrl in se odrezal:

"Zato, ker ni moj!"

Lahko si mislite, kako dolg obraz je gospod orožnik na te potnikove besede napravil in kako kislo se je nasmehnil strogi gospod sprevodnik!

BERAČIJA

Hrastarjeva Jerica je služila pri neki družini v Ljubljani. Nekega dne je pospravljala sobe, pa je videla, kako sta domači hčerki štirirčno igrali na klavir.

Ko je Jerica prišla drugi dan na trg, je vsa nesrečna potožila svojim

ljenju.

V takih trenutkih se spominjamo vseh svojih grehov, vseh krivic, ki smo jih storili drugim, vsega, kar smo videli, čutili in doživeli tekom let.

Celo naše življenje se razvija pred nami kakor film in mi lahko v enem samem trenutku ponovno doživimo dogodke mnogih let.

Tako je postala tudi Katarina v tem trenutku žrtva svojih občutkov.

Naslonila se je na blazine, držala je s trepetajočimi rokami svojo lovsko puško na svojem krilu, za trenutek je zaprla oči in ta trenutek je zadostoval, da se je spomnila celega svojega življenja.

Tak trenutek nalikuje sanjam.

Davno je že dokazano, da v spanju ne sanjamo celo noč, da ne sanjamo niti dve uri, niti eno uro, niti pol ure, temveč da se vse kar sanjamo, odigrava v nekoliko kratkih minutah.

Tako je tudi Katarina ponovno preživela celo svoje življenje v eni sami kratki minuti.

Spomnila se je svojih otroških let.

Videla se je kot lepega, mladega otroka v dvorcu svojih staršev v Nemčiji.

Spominjala se je, kako se je brezskrbno igrala v lepem perivoju in neskaljeno uživala svojo mladost.

Spominjala se je, kako je nekoč, prvič v svojem življenju srečala ciganko, — neko staro ženo, — ki je njej, — štirinajstletni deklici — prva prerokovala, da bo nekoč nosila na svoji glavi rusko carsko krono.

Njen oče je bil knez Anhalt-Zerbst, ki se je nahajal v službi pruskega kralja Friderika Velikega.

Družinsko življenje Katarininin staršev je bilo zelo lepo. Živeli so v Stettinu. Niso bili niti bogati, niti premožni. Živeli so sicer v dvorcu, toda na njemu je bilo mnogo

dolgov in so bili prav za prav odvisni le od obzirnosti svojih upnikov.

Katarina se je takrat igrala v drevoredu na obali Odre, oblečena v lahno, preprosto obleko in je lovila pisane metulje. Takrat se ji je zdela lepa, zrela jagoda dragocenejša, kakor pa carska krona.

Nekega dne je našla vrata velikega drevoreda odprta.

Vedno si je želela, da bi spoznala svet in je zato pobegnila in se sprehajala ob reki Odri.

Krasna reka je šumela pod njenimi nogami, gledala je valove, ki so žuboreli, motrila je ribice v vodi, opazovala natovorjene ladje in čolne in tako se je vedno bolj oddaljevala od mesta.

Pravijo: za srečnega človeka ne velja ura!

Tudi Katarina je bila takrat srečna in se ni brigala za čas.

prijateljicam:

"Oh, sem mislila, da sem prišla v službo k bogatim ljudem, pa je taka beračija, da morata obe puncici na en klavir igrati!"

PO TEMNIH GRIČIH

Po temnih gričih svetle lučke — le kdo jih je prižgal? Nemara Bog je zvezde zlate vse križem posejal?

To niso zvezde nekresnice — nočoj je kresna noč! Prižgali smo kresove si, v srebrno dalj pojoč.

Skrivnostne bajke šepeta nam veter iz daljav. Nočoj stvari prečudne se godijo sred dobav:

Kdor seme praprotno zajel bo v škornje ne vedé, ta vedel bo, kaj med seboj z živali govoré.

Jaz lani slišal sem, kako še rekel miški muc: "Nočoj, nočoj sem te ujel, zdaj te požrem — buc, buc!"

SLADKA LAŽ

Pomlad zori v poletje in v bujno, rdeče cvetje; na njivi žito valovi in sladko pesem nam šumi — o belem kruhu in pogači.

Gre mimo deček bledih lic in sliši zapeljivi klic — in ve, da kruha zanj ne bo, da je le sladka laž vse to, ki s cvetjem se oblači...

Janko Malnek, dijak II. razr. gimn., Ljubljana.

Točen odgovor

Mati: No, Tonček, kaj hočeš: potice, kruha ali mesa?

Tonček: Vse!

SLOVENSKA ZGODOVINA

Bridka žalost me prešine, Ko se spomnim domovine, Vsemu svetu nepoznane, Od nikogar spoštovane.

V zlatih črkah v zgodovini Národov beró se čini; Le o našem nič ni glasa S prejšnjega ne zdanj'ga časa.

Kdo spominja se nekdanjih V revni zemlji pokopanih? Tiho bori vnuk koraka Čez grob borega očaka.

In ko ura nam odbije, Črna zemlja nas pokrije: Kdo bo še po nas poprašal? Kdo se z nami bo ponašal?

Kako rod za rodom gine, To povest je domovine, Vsemu svetu nepoznane, Od nikogar spoštovane.

Simon Jenko

NAŠE GORE

Mogočno se dvigajo naše gore, Ozirajo se na cvetoče polje, Pošiljajo toke mu bistrih vod: Navzdol se podvizajo hčere gorá, Pozdravljajo rod, ki se dviga na dan In last imenuje goró ino plan, Pozdravljajo ga, na uhó mu bobné,

"Naj volja tak kreпка ko tvoje goré, Naj volja tak kreпка ko tvoje goré, Naj moč ti bo taka, ko tvojih je rek, Ki trgajo jez in potresa jo breg; A mirno ponosno sreč naj ti bo, Ko tvoje spomladi polje je cvetno!"

Simon Jenko

ti loviti je ni treba — treba je le iztegniti roko.

Pod zemljo se nahaja dragoceno kamenje, s katerim se ciganke krasijo.

Tam stanuje ciganski kralj, ki se mu vsakdo klanja.

Katarina je zvesto poslušala to pripovedovanje in tako ji je bila pot do doma zelo kratka.

Ko sta dospeli na obalo Odre, je bil mesec že visoko.

Katarina je opazila, da jo ciganka čudno oupazuje in predno je stopla v hišo svojih staršev, je prišla neznanka njeno roko in dejala:

— "Da vidimo, otrok moj, če se ti nahaja na dlani tvoje roke to, kar sem ti prečitala na čelu. Prorokovala ti bom!"

Ko je star človek štirinajst let, je morda dobro, ako ve, kaj bo doživljal.

Pridi, pokaži svojo roko!

To je lepa, mehka in fina roka, — te črte pomenijo tvojo veliko usodo.

Katarina je lahno trepetala, nato pa je vendar ponudila ciganki svojo roko.

Neznanka je nekaj trenutkov pozorno opazovala Katarinino dlan.

Nenadoma se zdrzne.

Ona dvigne svojo glavo in pade pred štirinajstletno Katarino na kolena.

— Otrok! — vzklikne ona z glasom, ki ga Katarina nikoli ni pozabila. — Otrok! Tebe še čaka velika bodočnost! Ti se boš povzpela na prestol ene izmed najmočnejših in najvplivnejših držav na svetu!

Na svoji glavi boš nosila carsko krono!

Pred teboj bodo klečali ponosni možje, oblečeni v bogata oblačila, — vsi bodo ležali v prahu pred teboj, kakor jaz sedaj!

(Nadaljevanje)